

ROMEO

 in JULIJA

Tragedija v petih dejanjih

Spisal William Shakespeare — Poslovenil Ivan Cankar

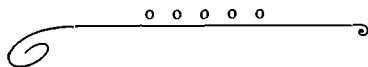
V GORICI 1904

Tiskala in založila »Goriška Tiskarna« A. Gabršček

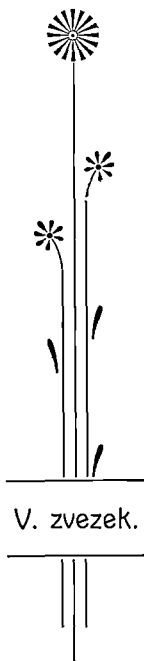
Popravek.

Na str. 139. zgoraj sta zamenjani osebi, prva je
Capulet in druga Grofica Capulet.

Salonska knjižnica.

Ureja in izdaja o o o
Andrej Gabršček.

o o o o o o V Gorici o o o o o o
Tiskala in zal. »Goriška Tiskarna« A. Gabršček.
1904.

Romeo in Julija.

Tragedija v petih dejanjih.

o o o Spisal William Shakespeare. o o o

Poslovenil o

Ivan Cankar.

o o o o o o o o o V Gorici o o o o o o o o o

Tiskala in založila »Goriška Tiskarna« A. Gabršček,

1904.

VI B g
35992

F2C 685/1952

395 200685

Osebe:

ESCALUS, knez veronski.

Grof PARIS, knežev sorodnik.

MONTAGUE, }
CAPULET, } starešini dveh sovražnih rodovin.

Drugi CAPULET, bratánek starešine Capuleta.

ROMEO, Montaguejev sin.

MERCUTIO, knežev sorodnik in Romeov prijatelj.

BENVOLIO, Montaguejev nečak in Romeov prijatelj.

TYBALT, nečak grofice Capuletove.

Pater LORENZO, }
Brat JANEZ, } frančiškanca.

ABRAHAM, sluga Montaguejev.

BALTAZAR, sluga Romeov.

SIMSON, }
GREGOR, } sluge Capuletovi.
PETER, }
ANTON, }

Troje MUZIKANTOV.

PAŽ PARISOV.

PAŽ MARCUCIJEV.

LEKÁR.

Grofica MONTAGUE.

Grofica CAPULET.

JULIJA, Capuletova hči.

DOJKA Julije.

Veronski meščanje, gostje Capuletovi, moški in ženski sorodniki obeh rodovin, Capuletovi sluge, maske, bakljeniki, stražniki in spremstvo knežvo.

Prizorišče je v Veroni, samo v prvem prizoru petega dejanja v Mantovi.

Romeo in Julija

Prvo dejanje.

Prvi prizor.

Trg v Veroni.

Simson in Gregor nastopita.

Simson.

Moje vere, Gregor, nobene ne bova vtaknila.

Gregor.

Nobene, drugače bi bila tatova.

Simson.

Jaz pravim — razjezil se bom, pa bom kar potegnil.

Gregor.

O, prijatelj, praviš, da jo boš potegnil, da jo boš popihal?

Simson.

Če me tákale krota iz Montaguejeve hiše razkači, precej poskočim.

Gregor.

Poskočiš, to se reče, da pobegneš. Ampak kdor je korajžen, stoji na mestu.

Simson.

Pred takole kroto iz Montaguejeve hiše stojím na mestu. Z vsakim hlapcem in z vsako deklo Montaguejevih se grem.

Gregor.

Stvar je samo med našo gospôdo in med nami služabniki. Da bi se z deklami prepiral? Fej! Bodi rajši prijazen z njimi.

Simson.

Vseeno! Ravnál bom kar barbarično. Kadar opraviš s hlapci, pa se spraviš še nad dekle. Čutile bodo ostríno mojega meča, dokler se ne skrha.

Gregor.

Zdaj pa le potegni: tamle prihajata dva iz hiše Montaguejeve.

Abraham in Baltažar nastopita.

Simson.

Moj meč je pripravljen; le začni, jaz ti varujem hrbet.

Gregor.

Hrbet boš pokazal?

Simson.

Nič se ne boj!

Gregor.

Nikakor ne — jaz naj se te bojim?

Simson.

Daj, da bo pravica na najini strani; naj začneta onadva.

Gregor.

Spačim se jima, ko prideta mimo, pa naj si mislita kar hočeta.

Simson.

Kar si upata, se pravi. Pokažem jima osla, če ga spravita, imata sramoto.

Abraham (Simsonu.)

Ali nama kažete osla, gospod?

Simson.

Jaz kažem osla, gospod.

Abraham.

Ali nama kažete osla, gospod?

Simson (Gregoriju).

Ali je pravica na najini strani, če pravim dà?

Gregor.

Ne.

Simson (Abrahamu).

Ne, gospod! Ne kažem vama osla, gospod. Ampak jaz kažem osla, gospod.

Gregor.

Ali iščete prepira, gospod?

Abraham.

Prepira, gospod? Ne, gospod.

Simson.

Zakaj če iščete prepira, gospod, jaz sem pripravljen. Služim prav tako dobrega gospoda kakor vidva.

Abraham.

Nič boljšega.

Simson.

Prav, gospod!

Benvolio nastopi.

Gregor (Simsonu).

Reci: boljšega; tamle prihaja bratánek moje gospôde.

Simson.

Dà, boljšega gospod.

Abraham.

Lažete.

Simson.

Potegnite, če ste za kàj! — Udari Gregor, postavi se! (Boré se.)

Benvolio.

Narázen, norci! Meče v nožnice!

Ne veste, kaj počnete! (Udari po mečih.)

Tybalt nastopi.

Tybalt.

Kaj? S hlapci-bojazljivci se boriš?

Tu stopi sèm, ponudi čelo smrti!

Benvolio.

Prišel sem, da mirim, le vtakni meč,
in ako ne, miriti mi pomagaj!

Tybalt.

Kaj? Meč in mir? Sovražim to besedo
kakor peklò, kakor vse Montagueje
in tebe! Mevža, brani se! (Borita se.)

Pristaši obeh strank nastopijo in se mešajo v prepir; nato meščani s koli.

Meščan.

Hej! Kolov sèm in drogov! Bìj! Udari!
Stran s Capuleti! Z Montagueji stran!

Capulet v domači obleki in grofica Capulet.

Capulet.

Kak trušč je to? Haló, moj dolgi meč!

Grofica Capulet.

Ne meča — bergljo, bergljo dajte mu!

Capulet.

Moj meč sèm, pravim! Stari Montague
vihí svoj meč tam in me zasmehuje.

Montague oborožen in grofica Montague nastopita.

Montague.

Ti lopov, Capulet! Pustite me!

Grofica Montague.

Ne več koraka proti njim!

Knez Escalus s spremstvom.

Knez.

Uporniki! Sovražniki mirú,
 ki jeklo skrunite s krvjo soseda!
 Ne čujete li, vi možje — zveri!
 Vi, ki v potoku rdečem svojih žil
 gasite plamen gnusnega sovraštva!
 Kakor vam glave in svobode vaše —
 iz rok krvavih zlóčesto orožje!
 Ti stari Capulet in Montague —
 že tretjikrat je danes spor meščanski,
 porôjen iz besede nebrzdane,
 kalil prijazni mir veronskih cest.
 Da vajinemu se upró sovraštvu,
 prisiljeni so bili sivi starci,
 mirú čestite plašče odložiti,
 v roko tresočo vzeti meče stare,
 ki glodala je rjà mirú na njih.
 Če še kedaj razburita mi mesto,
 z glavó mi plačata kaljeni mir! —
 Odtod vsi drugi zdaj; vi Capulet
 me spremite; vi Montague še danes
 k sodišču našemu na stari grad,
 da čujete, kaj dalje vam ukažem. —
 Pod smrtno kaznijo, vsi proč od tod!

Knez s spremstvom, Capulet, grofica Capulet, Tybalt, meščani in
 služabniki odidejo.

M o n t a g u e (Benvoliju.)

Kdo je podnetil znova stari spor?

Benvolio.

Služabniki so Capuletovi
 že z vašimi se bili, ko sem prišel.
 Potegnem, da jih spravim nárazen,
 kar pride divji Tybalt z golim mečem
 in seka z jeklom zrak, ki neranljiv
 zasmehovaje žvižga mu v obraz.
 Boriva se in že prihajajo
 od vseh strani in koj je splošen boj.
 Naposled pride knez ter jih razžene.

Grofica Montague.

A kje je Romeo? Vesela sem,
 da ni bil zraven.

Benvolio.

Davno prej, grofica,
 še predno je pogledalo na vzhodu
 iz okna zlatega nebeško solnce,
 sem šel na polje kakor v motnih sanjah.
 In v senci tam kostanjevega loga,
 ki širi se od mesta na zahòd,
 sprehajal se je sin Vaš v ranem jutru.
 Ko hotel sem se mu približati,
 zavil oprezno je še globlje v log.
 Primerjal sem njegovo dušo svoji,
 ki je iskala, da ne našla bi
 nikogar —
 moj trudni jaz že bil mi je preveč —
 šel sem po svoji poti, on po svoji,
 on mene, jaz sem rad se ognil njega.

Montague.

Že večkrat so ga videli ob zóri,
kakó rosíl tam roso je s solzami,
pošiljal vzdihov je meglò k oblakon¹
a ko veselo solnce na izhodu
privzdigalo je zástor nočnih senc
od gorke postelje Aurorine,
beži moj mračni sin pred to svetlob^o,
v samotno izbo svojo se zaprè,
zagrne okna svetli solnèni luči,
napravi noč umetno naokrog.
Zaglobil se bo v zlousodne sanje,
če ne odpravi vzroka dober svèt.

Ben volio.

Poznate li ta vzrok?

Montague.

Ne, in on sam
ga ne pové nikomur.

Ben volio.

Ste li kdaj
prašali ga o tem?

Montague.

Jaz sam in drugi.
A on, zaupnik svojih sanj edini,
je sebi samemu ták zvest prijatelj,
takó prikrit očem izprašujočim, —
ko cvetni popek, ki ga gloje črv,

predno odkrije zraku nežne liste,
 pokloni solncu vso lepoto svojo. —
 Če se posreči nam, da poizvemo
 bolesi vzrok, ozdravimo ga radi.

Romeo od daleč.

Benvolio.

Tam že prihaja, prosim, idite;
 če ljubil me je kdaj, mi zdaj pové,
 kaj mu je bilo leglo na srcé.

Montague.

O, da bi izpovedal ti resnico!
 Pojdiva!

Montague in grofica Montague odideta.

Benvolio.

Hé, dobro jutro!

Romeo.

Šele jutro je?

Benvolio.

Devet je bila pravkar.

Romeo.

O, gorjé!

Kako so ure dolge v bolečini! —
 Al ni šel oče moj pravkar odtod?

Benvolio.

Dà, on je bil. — In kakšna bolečina
 Vam daljša čas?

R o m e o.

Da nimam, kar bi mi ga krajšalo.

B e n v o l i o.

Ljubezni torej?

R o m e o.

Ne.

B e n v o l i o.

Tedaj Vam je ljubezen darovana?

R o m e o.

Ne tam, ker ljubim sam.

B e n v o l i o.

O da je Amor,
tako sladák v obraz, tako okruten
ko na zaljubljenca nameri lok!

R o m e o.

O da ljubezni bog do cilja — srca
z očmi zavezanimi najde pot!
Kje obedujeva? — Kak boj je bil tù? —
Ne pravi mi, povedali so mi!
Sovraštvo dá opraviti nam̃ dosti,
ljubezen več. Tedaj: ljubeznipolno
sovrastvo in ljubav prepiraželjna!
Ti vse, nekdàj iz nič ustvarjeno!
O lahkomiselnost bridkostípolna!
O resnotrudno poigrávanje!
Oblik bleščečih brezoblični kaos!

Perot svinčena! Svetli dim! Vročina
ledena! Bdeče spanje! V meni samem
je protisam.

Ljubezen čutim in svoj čut sovražim! —
Kaj se ne smeješ?

B e n v o l i o.

Rajši bi se jokal.

R o m e o.

Zakaj, srcé?

B e n v o l i o.

Zarad bolesti tvoje. *ti'*

R o m e o.

Takó je že ljubezni pač usoda.
Nesreča moja stiska mi srcé,
do vrha polni kelih bol mi tvoja.
Prijateljstvo mi tvoje večá žalost,
ko sebe, muči tebe srce moje.
Ljubav je dim, iz vzdihov srčnih rojen;
razvnetá, plamen je žarèč v očesu,
razmučena — morjé, od solz naraslo.
In kaj je še? Razumna bedarija
in sladek žolč in gnusna špecerija.
Z bogom, prijatelj!

B e n v o l i o.

Stojte, pojdem z Vami!

Žalite me, če me ostavite.

R o m e o.

Izgubil sem se, nisem Romeo,
njega ni tù, on je — Bog vedi kjé.

B e n v o l i o.

Povejte mi brez hudomušnosti
katera je — in ne zbijajte šal.

R o m e o.

Zabìl se mir — kakó naj zbijam šale?
O nepotrebnì svèt ob tej bolesi!
No, resno Vam povem: jaz ljubim žens^{ko}!

B e n v o l i o.

Zadèl sem bil to precej, ko sem videl,
da ste zaljubljeni.

R o m e o.

Prav dober strelec! —
In lepa je ta ženska.

B e n v o l i o.

Svetel cilj
zadene se najprej.

R o m e o.

Slabo zadeli:
pri nji gre mimo Amorjeva pšica;
kakor Dijano čuva jo oklòp
hladnote mirne; brani se viharju
prošnjá zaljubljenih, očí predrznih
napadom in naročja ne odprè
nì zlatu, ki svetnike pohujšuje.

Bogata je lepote; a uboga:
kadàr umrè, umrè bogastvo z njó.

Benvolio.

Kaj čistost večno je zaobljubila?

Romeo.

Da — in bogastva troši ta skopost.
Lepota, ki vzdržuje se slastí,
oropa dedščine svet nerojeni.
Prelepa je, premodra — in premodra
v lepoti, sili me, da umrjem.
Ljubezni se je odpovedala:
ker sem doživel, da ti to povem,
je smrt življenje moje.

Benvolio.

Ubogaj svèt moj in pozabi nanjo,
ne misli nanjo.

Romeo.

Torej me navadi,
da misliti pozabim.

Benvolio.

Osvobodi
oči, da gledajo lepoto drugih.

Romeo.

Saj to je pot, da vidim v svetli luči
lepoto njeno. Tiste črne maske,
ki čelo lepih žen poljubljajo,
nam pravijo, da krijejo lepoto.

Kogar s slepoto bil je Bog udaril,
 več ne pozabi luči izgubljene.
 Pokažite mi žensko nadvse lepo —
 lepota njena mi je naznanilo,
 kjer berem, kdo v lepoti jo presega.
 Zbogom! Ne naučiš me pozabíti!

B e n v o l i o.

Če te ne naučím, dolžnik tvoj večni!

Oba odideta.

Drugi prizor.

C e s t a.

Capulet, Paris in sluga nastopijo.

C a p u l e t.

In Montagueju je zagrozil knez
 z enako strogo kaznijo ko meni.
 A starcema kakor sva midva, mislim,
 menda ne bo težko živeti v miru.

P a r i s.

Obadva sta možá čestitljiva
 in žal mi je nesrečnega razpora.
 A grof, kaj mislite o želji moji?

C a p u l e t.

To mislim, kar sem prej Vam bil povedal:
 otroku mojemu je svet še tuj,
 štirnajst let komaj šlo je mimo njé;

še dvoje let naj cvete ji in vène,
da za nevesto, ženo dozorí.

Paris.

Še mlajše bile matere so srečne.

Capulet.

Kdor zgodaj záčne, kmalu dovrší.
Vse druge upe mi je vzela zemlja,
up moj edini zdaj je ta otrok.
a le snubíte, grof, iščite srečo —
del njene volje le je volja moja,
in če usliši ona Vaše prošnje,
besedo svojo dajem Vam naprej.
Nocoj napravim skromno gostovanje
po šegi stari in na ta večer
považil vse prijateljè sem svoje.
Vi ste med njimi, dobro došli mi.
V ubogi moji hiši bo nocoj
ples zvezd pozemskih luč temnil nebešk_o.
In kakor se mladenič veselí,
kadàr na pete stopa zimi stari
veseli maj: enako boste radost
uživali nocoj na moji gostbi,
kadàr obkroži Vas od vseh strani
devíc pomladnjesvežih lepi venec.
Vse boste videli in slišali,
spoznali boste izmed vseh najlepšo;
potem poglejte tudi mojo hčerko —
med njimi šteje, dasi lepa ní.

Pojdíte z mano! — Dečko, ná ta list,
 po mestu teci, išči mi gospode
 in dame, ki so tu napisani,
 in reci jim z uljudnostjo potrebno,
 da pričakuje jih nocoj moj dom.

Capulet in Paris odideta.

Sluga.

Ljudi naj iščem, ki so jim imena zapisana na tem papirju? Zapisano je, da naj se briga krojač za svoje kopito, čevljar za svoj vatel, ribič za svoj čopič, slikar za svoje mreže. Mene pa pošiljajo, da naj najdem ljudi, ki so jim imena tu napisana, pa še najti ne morem, katera imena je bil pisar tu napisal. Moram k učenjakom. (Ugleda Benvolio in Romea.) Kakor nalašč!

Benvolio in Romeo nastopita.

Benvolio.

Ej, dragi moj! Ogenj pogaša ogenj,
 in bolečina lajša bolečino.

Če ti vrtí se v glavi, vrti se!

Če si bolan, bolezen drugo išči;

nov čar občuti v ranjenem očesu,
 tako odstraniš strup poprejšnjega.

Romeo.

Trpotec, pravijo, je tudi dober.

Benvolio.

Čemu pač?

Romeo.

Za odrto tvojo nogo.

Benvolio.

Kaj, Romeo? Ali si znorel?

Romeo.

Ne znorel, ampak zvezan sem ko norec,
zaklenjen v ječo, brez vodé in kruha,
in bičan, ves razmučen — (Slugu.) Dober večer,
prijatelj!

Sluga.

Pozdravljeni, gospod! Ali znate brati?

Romeo.

Dà, v svoji žalosti usodo svojo.

Sluga.

To ste se morda na pamet navadili. Ampak
povejte, če znate brati, kar je na papirju?

Romeo.

Da, če poznam pisavo in pa jezik.

Sluga.

Pošteno govorite. Zbogom torej!

Romeo.

Čakaj, fant, znam brati! (Bere zapisnik.) »Signor
Martino, gospá in hči; grof Anselm in dražestne nje-
gove sestre; vdova baronica Vitruvio; signor Placentio
in njegove ljubke nečakinje; Mercutio in njegov brat
Valentin; moj ujec Capulet, gospa in hčere; moja
lepa nečakinja Rozalinda; Livia; signor Valentio in
njegov bratranec Tybalt; Lucio in vesela Helena.«
(Vrne papir.) Lepa družba! (Slugi.) Kam jih vabite?

Gor. Sluga.
 Kam gor?
 Sluga.
 Na večerjo v našo hišo.
 Čegavo hišo?
 Sluga.
 Mojega gospoda.
 Romeo.
 To sem bil moral precej prašati.

Sluga.

Razložim Vam torej brez popraševanja. Moj gospodar je imenitni in bogati Capulet in če niste Montaguejevi, Vas prosim, da pridete in izpraznite z nami steklenico vina. Pozdravljen! (Vide.)

Benvolio.

Pri starošegni Capuletovi večerji bo sedela Rozalinda med krasoticami veronskimi. Tjà pojdi, s treznimi očmi primerjaj device druge z njó in videl boš, da tvoj labod ni drugega ko vrana.

Romeo.

Če mojih kdaj očí pobožna vera takó zasjeje se v obraz resnici — tedâj solzé, bodite živi zublji!

Ker v morju svojem jih ne potopite,
obsodim na grmado krivoverke! —
Lepša od njé! — kar svet stójí, še solnce
vsepričujoče ni je videlo.

Benvolio.

Dà, videl si jo lépo, a ne v družbi;
z očesi tehtal si le njo edíno.
A dàj, položi v skledico kristalno
mladostne čare drugih krasotic,
ki ti pokažem jih nocoj na gostbi:
in čudo, ki ga danes obožuješ,
bo vredno komaj, da se nanj ozreš.

Romeo.

No, spremim te na gostbo — ne vsled gost^{be} —
da ob lepoti njeni se gostím. (Odideta.)

Tretji prizor.

Soba v Capuletovi hiši.

Grofica Capulet in dojka nastopita.

Grofica Capulet.

Pokličí mojo hčer! Kje se mudí?

Dojka.

Kakor gotovo sem bila devica
v dvanajstem letu — klicala sem jo.
(Kliče.) Hé, golobica, golobičica!
O Bog, kod hodi! Julijetka, hej!

Julija nastopi.

Julija.

Kaj je? Kdo kliče?

Dojka.

Vaša mati.

Julija.

Tu sem, milostna mati. Ukazujte!

Grofica Capulet.

Stvari so take — dojka, idi stran,
na samem moram govoriti z njó.
Dojka, le pridi sem, premislila
sem se in bom prašala tudi tebe.
Saj veš, otrok je že v precejšnjih letih.

Dojka.

Na prstih ji seštejem leta.

Grofica Capulet.

Štirnajst

jih ni še.

Dojka.

Štirnajst? Štirnajst zob Vam stavim —
sicer imam uboga reva le še
četvero zob — da ni jih še štirnajst.
Kaj je do kresa?

Grofica Capulet.

Štirnajst dní al več.

D o j k a.

Več ali manj; natanko tisti dan,
 na kresni večer bo jih štirinajst.
 Ona in Suzica — Bog daj kristjanom
 nebesa — bili sta v enakih letih.
 No, Suzica je zdaj pri Bogu — bila
 je pač predobra zame. Kakor pravim,
 na kresni večer bo jih štirinajst.
 Zares jih bo, še prav natanko vem.
 Zdaj je enajst let, kar je bil potres.
 Odstavila sem jo — svoj živ dan tega
 Vam ne pozabim — ravno isti dan.
 Pélina položila sem na prsi —
 sedela sem pred golobnjakom v solncu,
 gospoda pa je bila v Mantovi.
 (Dà, dà, jaz nimam slame v glavi!) No,
 kakor sem rekla: ko je okusilo
 na bradavici grenki pelin — norče
 to malo! — kak se Vam je hudovalo,
 kak je nakremžilo seskù obrazek!
 Kar — romp! — in golobnjàk se zamajè,
 jaz skočim in bežim na vrat na nos.
 Enajst let je odtistihdob minilo.
 Ker takrat je že stala, — kaj le stala! =
 hodila je, capljala je že urno.
 Prej tisti dan je padla na obraz,
 moj mož jo vzdigne — Bog mu daj nebesa,
 bil je vesel mož! — vzdigne jo in pravi:
 »Ej,« pravi, »kaj boš padala na nos?

Kedâr boš starša, vznak boš padala —
 kaj ne?« In sveta božja pomagalka,
 otrok se umiri in pravi: »Da!«
 Pomislite, kakó se to narajma!
 In če živela bi še tisoč let,
 jaz stavim, da Vam tega ne pozabim.
 »Kaj ne?« ji reče in to malo norče
 ne joka več in pravi mirno: »Da!«

Grofica Capulet.

Dovolj je tega, prosim te, miruj.

Dojka.

Da, milostna gospa. Ampak še zmirom
 se smejem, kak se je utolažilo
 to norče in odgovorilo: Dà!
 Pa je imelo, vedi večni Bog,
 na čelu buško kakor kurje jajce.
 Nevarno buško! — in kako je vpilo!
 Moj mož pa; »Kaj na nos boš padala?
 Kedâr boš starša, padala boš vznak!
 Kaj ne?« In mirno je in pravi: »Da!«

Julija.

Prosim te, dojka, nehaj že o tem!

Dojka.

Da, zdaj sem nehala. Bog te obvaruj!
 najlepša punčka, kar sem jih dojila.
 In če še doživim poroko tvojo,
 potem si ne želim ničesar več.

Grofica Capulet.

Poroka, dà, o tem sem govoriti
hotela. Dàj, povej mi, hčerka moja,
kaj praviš, bi li rada se možila?

Julija.

O časti tej še nisem sanjala.

Dojka.

Čast! Ko bi jaz ne bila te dojila
tako bi zdajle rekla ti, otrok,
da si modrost sesala z mlekom.

Grofica Capulet.

No, misli zdaj o tem. Gospé že mnoge
v Veroni so postale matere
mlajše od tebe. Če se prav spominjam,
sem bila mati tvoja v istih letih,
ko si ti še deklè. Na kratko torej:
grof Paris je zasnubil tvojo roko.

Dojka.

O gospodična, to je mož! Tak mož
kot le še kaj na svetu — mož cukrèn!

Grofica Capulet.

Z livad veronskih je najlepša roža.

Dojka.

Dà, roža, čisto res! Saj pravim — roža!

Grofica Capulet.

Povej, kakó bi se ti zdel ta mož?
 Saj videla ga boš nocoj v gostéh;
 beri v njegovega obraza knjigi:
 lepota slast je napisala vanjo;
 in opazuj potez mu ljubeznivost,
 ki druga drugi spopolnjuje čar;
 kar v knjigi sami je nerazumljivo,
 ob robu ti pové njegov pogled.
 In tega snubca fantovstvo — ta knjiga
 nevezana zdaj rabi še vezave.
 Lepota je zunanja dvakrat lepša,
 če je lepote notranje zastor.
 Največ je svetu vredna tista knjiga,
 ki v zlatem vezu skriva nauke zlate.
 Tako boš vse njegovo uživala,
 a svojega ničesar izgubila.

Dojka.

Kaj, izgubila? Pridobila bo;
 pri možkih ženske zmirom pridobé.

Grofica Capulet.

Govori, če si mu naklonjena.

Julija.

Nocoj ga vidim in spoznala bom,
 če nagnjenje rodí se iz pogleda.
 A moj pogléd ne bo si upal dalje,
 nego mu cesto kaže Vaš ukaz.

Sluga nastopi.

Sluga.

Milostna gospa, gostje so tu, večerja na mizi, Vas kličejo, gospodično iščejo, dojko kolnejo, vse je narobe. Streč moram iti: prosim Vas, pridite nemudoma.

Grofica Capulet.

Takoj! — Brž, Julija! Paris čaka.

Dojka.

Išči

za dnevi srečnimi srečnih noči!

(Vsi odidejo.)

Četrty prizor.

Cęsta.

Romeo, Benvolio, Mercutio s peterimi ali šesterimi maskami, bakljenosci in drugimi nastopijo; jeden nosi majhen boben in piščalko.

Romeo.

Ali vstopimo brez vsakršnih ovinkov,
ali z govorom se opravičimo?

Benvolio.

Te stare šege niso v rabi več.
Ne maramo več Amorja, ki pride
z očmi zavezanimi, v rokah lok
iz palic izrezljan in živopisan —
kakor tatar — smešno strašilo ženskam.

In tudi več ne maramo prologa
in ne trompét, tegà vsegà ni treba.
Naj pač nas smatrajo za kogarkoli,
malo poplešemo in pojdemo.

R o m e o.

Jaz ne bom skakal; bakljo dajte mi!
V meni je noč, zato bom rajši svetil.

M e r c u t i o.

Ne, plesati boš moral, Romeo!

R o m e o.

Jaz ne. Lahkó srcé, lahké nogé:
a mene k tlòm tišči srcé svinčeno,
da komaj mi geniti je mogoče.

M e r c u t i o.

Zaljubljen si: naj Amor da ti krila,
da do neznanih se povspneš višav.

R o m e o.

Preveč je ranila me njega pšica,
da vzdignile bi me njegà peroti.
Okovi stari me ne izpusté
in skoro padam pod ljubezni težo.

M e r c u t i o.

Kaj bi hoteli se zgruditi nanjo?
Pretežki ste za tako nežno stvar.

R o m e o.

Ljubezen nežna stvar? Robata je
divjà, viharna in ko trn bodeča.

M e r c u t i o.

Če je robata, bodi ž njo robàt!

Če bôde — bôdi: to jo umorí.

(Nekomu iz spremitva.) Dajte mi pokrivalo za obraz!

Masko na masko! (Zaveže si masko.) Če okó
[pazljivo

zavoha spako spodaj, pa naj jo!

Naj maska zarudí namesto mene!

B e n v o l i o.

Naprej! Potrkajte! In če smo notri,
le brž se zavrtite na nogah.

R o m e o.

In meni bakljo! Komur srce lahko

naj ščegetà s podplati gladka tlà.

Jaz sem se oborožil s starim rekóm:
kdor svetí, gleda!

Lepó je res nocoj, a jaz sem slab.

M e r c u t i o.

Dà res, preslab si, da bi se potegnil

iz blata — to se pravi, iz ljubezni —

ki si pogreznjen vanjo do ušes.

Naprej tedaj, saj svetimo že dnevu!

R o m e o.

Ni dan več!

M e r c u t i o.

Rekel sem, da tratimo

s čakanjem baklje, kakor da bi dnevu

svetili. Misli, kar sem mislil jaz,

ne išči v dobri misli skritih pojmov.

Romeo.

Mi dobro mislimo, ko gremo v góste
in vendar je neumnost.

Mercutio.

Dàj, razloži!

Romeo.

Sinoč sem sanjal.

Mercutio.

Tudi jaz.

Romeo.

No, kaj?

Mercutio.

Da ni na sanje zidati ničesar
in da sanjači radi lažejo.

Romeo.

Sinočnje moje sanje so resnica.

Mercutio.

Zdaj vidim, da te je posetila
sinoči gospá Mab.

Romeo.

Mab, kdo je to?

Mercutio.

Med vilami imá posebno službo :
po svetu hodi in rojéva sanje.
Pride, ne večja kakor dragi kamen
na drobnem prstancu pritlikavca ;

v opregici od samih solnčnih praškov
lepó kučira čez sanjačev nos.

Svora, ojesa so od pajčjih nog,

streha od perotnic kobilice,

komat od tenkotenke pajčevine.

Od žarkov luninih so njene uzde,

od čričkovih koščic držalo biča,

iz niti bič; prav majhena mušica

— voznik — sedi na kozlu v sivem plašču,

še manjša je ko črvek, ki si gnezdo

v device lenem prstku je izbral.

Kočija je orehova lupina,

ki jo je mizarica — veverica

napravila, ali pa mojster črv,

ki vilam od nekdaj tesárita.

Takó kučira torej vsako noč,

kučira čez zaljublencev možgane,

zató da o ljubezni sanjajo:

kučira čez dvorjanovo koleno,

ki ti zasanja brž o reverencah;

čez advokatov prst, ki se domisli

na svoje športelne; čez ustnice

dekleta, ki zasanja o poljubih.

(Na ustnice jim časih dá bedence,

ker jim je dih pokvarjen od slaščic.)

Čez svétnikov kučira nos čestiti

in sanja se o novih mu častéh.

Poščegetá s peresom petelinjim

nos župnikov in sanja se mu koj

o boljši fari. Vozí se čez tilnik

vojakov: sanja se mu o pobojih,

zasedah, barikadah, damascenkah
 in o požirkih klaftersko globokih;
 zabobna mu v uhó, tedaj poskoči,
 zakolne hitro v strahu par molitvic
 in spet zadremlje. To je ista Mab,
 ki grive konjske zavozlá ponoči,
 zaplete vozle v razkuštrane grive,
 ki razpletene zld pomenijo.
 Ona je môra, ki tišči dekleta,
 ležeča na hrbtù in jih uči
 kakor žené prenašati možá.
 Ona je, ki —

R o m e o.

Nehaj, Mercutio!

O čemur govoriš, je nič!

M e r c u t i o.

Dà, res,
 jaz govorim o sanjah, o otrocih
 možgan brezdelnih in ustvarjenih
 od domišljije, ki obstaja sama
 iz še prozornejših snovi ko zrak
 in ki se menja urneje ko veter,
 ki mrzlim grudim severa se laska
 in brž nasičen odondod beži,
 okrene čelo k jugu rosnemu.

B e n v o l i o.

Ta veter pač odnese tudi nas:
 prepozni smo, večerjali so že.

Romeo.

Bojim se, da prezgodnji! Moje srce
je plaho in usodo sluti novo,
ki skrita zdaj je še med zvezdami
in ki nocoj nastopi kruto pot,
da cilj življenja neprijaznega
pomakne bližje mi s prezgodnjo smrtjo.
Pa oni, ki krmilo moje vodi
naj tudi jadro mi razpnè! — Pojdimo,
prijatelji veseli!

Benvolio.

Bobnajte!

(Vsi odidejo.)

Peti prizor.

Dvorana v Capuletovi hiši.

Godci in sluge nastopijo.

Prvi sluga.

Kjé pa je Ponev, da ne pomaga pospravljati?
Vražji Ponev, da bi zmirom krožnike lizal, pečenko
kradel!

Drugi sluga.

Če je dostojno vedenje v enega ali dveh ljudi
rokah, ki so povrhu še neumite, je to prokleta slaba reč.

Prvi sluga.

Stran s stoli! Odmaknite mizo! Poglejte po
namizju! — Prijatelj, spravi zame košček marcipana

in če me imaš malo rad, daj, reci vratarju, da spusti Suzico in Lenko v hišo. Anton! Ponev!

Drugi sluge nastopijo.

Sluga.

Tukaj smo.

Prvi sluga.

V veliki dvorani vas pogrešajo, vas iščejo.

Sluga.

Mi ne moremo biti povsod hkratu. — Ročno, fantje! Kdor živi najdalj, največ podeduje. (V ozadje.)

Capulet s svojim bratrancem Capuletom, gostje in maske nastopijo.

Capulet.

Gospodje, dobro došli! Čakajo vas gospé, ki nimajo trna v nogah. — Hé, hé, vé lepe dame! Kdo se pač bo branil plesati nocoj? In tista, ki se mi kuja, stavim, da imá kurja očesa. — No, gospodje moji, ali sem vam ustregel? Dobro došli! Bili so časi, ko sem nosil masko in šepetál dekliču na uhó besede, ki so ji bilè povšeči. Minilo je, minilo! — Dobro došli! Godci, zagodite! — Prostora tukaj! — Poskočite, dekleta! (Godba in ples.)

(Slugom.) Razbojniki, več luči! Mize stran!
 Ne kuriti, dvorana je prevročá!
 Prileže se takle vesel večer. —
 No, sédite, bratánec Capulet!
 Midva sva izplesala že svoj ples.
 Koliko je, odkar sva zadnjikrat
 tičala v maskah?

Drugi Capulet.

Trideset jih bo!

Capulet.

Kaj, človek? Toliko še ne, kaj še!
 Zakaj od svatbé bo Lucentijeve
 takóle kakšnih petindvajset let
 o binkoštih; in takrat sva plesala.

Drugi Capulet.

Ej, več je, več! Njegov sin je starejši,
 jih je že trideset.

Capulet.

I, tak nikar ne!

Pred dvemi leti je bil polnoleten.

Romeo (slugi svojega spremstva.)

Povej mi, kdo je gospodična tam,
 ki vitezu je bila roko dala?

Sluga.

Ne vem, gospod.

R o m e o.

Le ona sama daje svečam luč.
 Kakor rubin v zamorčevem ušesu
 tako lepota njena iz noči
 se sveti, nedosežna poželenju.
 Med svojimi vrstnicami je kakor
 grlica bela v jati črnih vran.
 Po plesu se približam ji, da nežna
 ročica njena roko mi osreči.
 Sem li kdaj ljubil? Reci: ne! okó,
 doslej še nisi videlo lepote.

T y b a l t (zase.)

Po svojem glasu je to Montague.
 (Slugi.) Moj meč sem, fant! (Zase.) Kaj, lopov si
 [je upal,
 da se prikrade sem, našemljén z masko,
 v sramoto in zasmeh gostiji naši?
 Kakor častí mi moje in imena:
 ubiti ga, bi bilo dobro delo.

C a p u l e t.

Kaj je, nečak? Čemu se mi razburjaš?

T y b a l t.

Poglejte, ujec, tá je Montaguejev,
 lopov se je med goste naše vrinil,
 zato da zasmehuje naš večer.

C a p u l e t.

Kaj ni to mladi Romeo?

Ty balt.

Dà, lopov Romeo.

Capulet.

Le miren, dečko dragi, pusti ga!
 Romeo je plemenitaš čestít;
 resnično, vsa Verona hvali ga,
 da je spodoben in pošten mladenič.
 Ne htèl bi za bogastvo vsega mesta,
 da bi razžalil kdo ga v moji hiši.
 Zato potrpi in ne pazi nanj.
 Tako jaz hočem in, če me spoštuješ,
 bodi prijazen in ne glej temný.
 Gube se ne podajo na gostiji.

Ty balt.

Podajo se, če pride takle lopov.
 Ne maram ga.

Capulet.

Moraš ga marati.

Jaz hočem to, ti gospodarče mlado!
 Pogledjte si! Kdo pa je tu gospod —
 jaz ali ti? Pogledjte si, pogledjte!
 Kako? Ne maraš ga? No, Boga meni!
 Bi rad prepir sejal med naše goste?
 Petelin bil bi rad v košari? Ti si
 pač mož za to!

Ty balt.

Ujec, sramota je!

Capulet.

Sramota? Res? Plentaj, sramota je!
 Ti si predrzen fant! Poglejte no!
 Pa to ti bo še žal: jaz že vem kaj.
 To je preveč! No, ta bi bila lepa!
 (Gostom.) Tako, otroci, le veselo! (Tybaltu.) Pojdi
 ti modrijanče in miruj, drugače —
 (Slugom.) Več luči, vraga, luči sakrament!
 (Tybaltu.) — te spravim spat! (Gostom.) Otroci le
 [veselo!

Tybalt.

Prisiljena strpljivost se borí
 mi v srcu z željnim gnjevom in razburja
 mi kri kipečo. Grem — a spravil bo
 plačilo grenko za predrznost svojo. (Odide.)

Romeo (stopi k Juliji.)

Če sem z rokó oskrunil roko tvojo,
 svetnica lepa, rad se pokorím.
 Dva romarja se bližata mi ustni,
 da prejmeta odvezo za moj greh.

Julija.

Ne, romar, tvoja roka ni grešila,
 ko šla je k svoji tovaršici v vas.
 Roké pobožne se svetnik ne brani,
 pozdrav roké je romarski pozdrav.

Romeo.

Kaj nimajo svetnice tudi ustnic?

Julija.

Dà, kakor romarji: da molijo.

Romeo.

Dovoli torej, o svetnica mila,
da tudi ustna te pozdravijo;
pobožno molim pred teboj: usliši,
da vera se v obup ne spremeni.

Julija.

Saj, romar, veš, da se svetnik ne gane,
čeprav usliši prošnjo romarja.

Romeo.

Tedaj ne gani se, kakor svetnica,
da ustnice vzemó, kar so prosile. (Poljubi jo.)
Tako so dale tvoje ustnice
odvezo mi za mojih ustnic greh.

Julija.

In moje ga imajo za plačilo?

Romeo.

Greh za plačilo? O očitanje
sladko izmišljeno! Brž greh nazaj! (Poljubi jo.)

Julija.

Vi poljubavate prav po pravilih!

Dojka (Juliji.)

Mati bi rada govorila z vami.

Romeo (dojki.)

Kdo je ta gospodična mati?

Dojka.

Ej,
mladi gospod, tó je gospa te hiše,
dobra gospá, poštena, pametna.
In hčerko, ki ste govorili z njó,
sem jaz dojila; rečem Vam, gospod,
kdor jo dobí, bo dobro ležal.

Romeo (zase.)

Ona je Capuletova? O, drago
plačilo; dal sem bil sovražniku
življenje svoje.

Benvolio.

Romeo, pojdimo,
veselje je pri kraju.

Romeo.

Ó, bojim se,
da je pri kraju.

Capulet.

Nikar še ne odhajajte, gospodje!
Pripravljena večerjica je skromna. —
Kaj res že? — Torej vas lepo zahvalim! —
Zahvalim vas, gospodje! Lahko noč! —
Več bakelj sèm! — Takó, in zdaj pa spat!
Hé, ti! — Ej zlomek, saj je res že poznó!
Jaz pojdem spat. (Vsi odidejo, razen Julije in dojke.)

Julija.

Sem stopi, dojka! Kdo je ta gospod?

Dojka.

Dedič in sin Tiberija starega.

Julija.

In oni tam, ki zdaj stoji med durmi?

Dojka.

To, mislim, da je mladi Marcelin.

Julija.

Kdo pa je ta gospod, ki grè za njim
in ki ni hotel plesati?

Dojka.

Ne vem.

Julija.

Dàj, vprašaj, kdo je. (Dojka gre k durim.)

Če je že oženjen,
bo grob poročna moja postelja.

Dojka (se vrne.)

Imé mu je Romeo! Montague je
in Vašega sovražnika edinec.

Julija.

Ljubàv edina torej, iz sovraštva
edinega rojena! Videla sem
prezgodaj in spoznala sem prepozno.
O kakšna pač usoda je nemila
Ljubezen to mi v srcu porodila!

Dojka.

Kako? Kako?

Julija.

Ej, to je verz, ki mi ga je plesalec
pravkar povedal. (Znotraj kličejo: Julija.)

Dojka.

Precej prideva! —
Pojdiva, gostje vsi so že odšli. (Odideta.)

Drugo dejanje.

Prvi prizor.

Pred Capuletovim vrtom.

Romeo nastopi.

Romeo.

Kako bi stran, ko je srcé mi tukaj?
Zamrzla zemlja, solnca si poišči!

(Prepleza zid in skoči na drugi strani na vrt.)

Benvolio in Mercutio nastopita.

Benvolio.

Hej, Romeo, kje si?

Mercutio.

Pameten je,
pa se je spravil v posteljo domov.

Benvolio.

Ne, tukajle je skočil bil čez zid
na vrt. Pokličí ga, Mercutio!

Mercutio.

Pokličem ga, in zarotim ga. Romeo!
Hej, kakšne muhe? Norec! Strast! Ljubezen!

Prikaži se, zaljubljeni vzdihljaj!
 Samo en verz povej, pa bo zadosti;
 samó en »ah«, samó, »srcé — gorjé«;
 privošči botri Veneri besedo,
 ozmerjaj malo sina Amorja,
 ki streljal je že v tistih starih časih,
 ko se je bil v devičo-beračico
 zaljubil kralj Kofetua. —
 Ne sliši nič, ne reče nič, ne gane se;
 mrtèv leži, zagovorímo ga!
 Jaz te rotím! Pri Rozalindinem
 očesu jasnem, pri nje ustnicah
 rubinastih, pri nje visokem čelu,
 pri nje nožicah nežnih, slokih mečih,
 pri bujnih ledjih in pokrájini,
 ki je tam blizu, te rotím slovesno:
 prikaži se, Romeo, kakor si.

B e n v o l i o.

Če sliši te, se bo jezil.

M e r c u t i o.

Zaradi tega ne; imel bi vzroka,
 če bi pričaral v krog njegove dame
 duhá posebne vrste, ki bi tam
 ostal, dokler bi ga ne urotila.
 Rotitev moja je bilà poštena:
 pozabil sem imé njegove dame,
 da ga pričaram iz začaranja.

Benvolio.

Pojdiva! — Skril se je bil tjà pod drevje
in pogovarja z rosno se nočjó.
Ljubezen slepa ljubi temno noč.

Mercutio.

Če slepa je, seveda slabo meri.
Zdaj pač sedi, naslonjen ob drevo
in si želi, da bila bi mu draga
zrel sad, ki bi mu padel v naročaj.
No, lahko noč, prijatelj Romeo!
Jaz pojdem v svojo perno posteljo,
premrzia mi je postelja na polju.
Pojdiva!

Benvolio.

Dà, saj bi bilo zaman,
iskati ga, ki je najrajši sam. (Odideta.)

Drugi prizor.

Capuletov vrt.

Romeo nastopi.

Romeo.

Smeje se ranam, kdor jih čutil ni.

Julija se prikaže ob oknu.

Romeo.

Tiho! Kaj sveti se na oknu tam?
Zora je to in Julija je solnce! —

Vstani, o jasno solnce, dàj, preženi
 luno — zavistnico, ki obledeva,
 ker lepša si od nje, čeprav ji služiš.
 Ne služi ji nikar zavistnici!
 Kakó neumen je, kdor hodi v njenem
 vestalskem, bolnobledem oblačilu —
 vrzi ga stran!

Dà, ona je, ljubezen moja,
 O da bi vedela, da je ljubezen moja! —
 Ne reče nič, in vendar govori,
 oči ji govore, odgovorim ji. —
 Predrzen sem, ne govori z menoj. —
 Par zvezd najlepših je nebó poslalo,
 prosilo Julijine je oči,
 da bi svetile mesto njih na nebu.
 A če oči bi njene bile tam
 in zvezde v njé obrazu? Ali ne bi
 svetloba njenih lic osramotila
 nebeške zvezde, kakor solnce svečo?
 Kaj ne bi njé okó dol iz višav
 pošiljalo svetlobo tako jasno,
 da bi škrjanci dan pozdravljali?
 Kak ob rokó je naslonila lice!
 Da bil bi rokavica na tej roki,
 poljubljal njeno lice!

Julija.

O gorjé mi!

Romeo.

Poslušaj — ona govori! Še enkrat
 govori, angelj! Ti, ki svetiš se

nad mano v noči, ko krilat poslanec
nebeški, ki prikaže se očem
začudenim sinú človeškega,
strmečega v nebó, ko na oblakih,
na zraka nedrijih kipečih plava
nebeško čudo.

Julija.

O Romeo, zakaj li Romeo?
Roditelje zataji in imé!
Če ne, pa reci, da si ljubček moj
in jaz ne bom več Capuletova!

Romeo (zase.)

Naj li poslušam, naj li govorim?

Julija.

Samó ime je tvoje moj sovražnik.
Ti bi ostal ti sam, če tudi me bi
bil Montague. Kaj pa je Montague?
Ne roka ni, ne noga, ne obraz
in tudi ne kak drugi del človeka.
O, vzemi drugo si imé! Kaj je
ime? Nič manj bi ne dišala roža,
če bi je rožo ne imenovali.
In Romeo ostal bi ves popolen,
čeprav bi mu ne rekli Romeo.
O Romeo, odloži to imé
in zanj, ki niti del ni tebe, vzemi
si mene vsò!

Romeo (stopi bliže.)

Primem te za besedo:
reci mi ljubček in prekrščen sem
in nečem biti nič več Romeo.

Julija.

Kdo si, ki skrit v noči zavetje varno
motiš pogovor mojega srcá.

Romeo.

Z imenom ti ne vem povedati
kdo sem; — ime je moje tvoj sovražnik,
o draga! in zató ga sam sovražim;
raztrgal bi ga, da je na papirju.

Julija.

Še sto besed ni slišalo uhó
iz tvojih ust in že pozná tvoj glas.
Kaj nisi Romeo in Montaguejev?

Romeo.

Nobeno, draga, če ti ni pogodi.

Julija.

Kakó si prišel, o povej, zakaj?
Visok je zid, preplezati ga težko.
In tu je zate smrt! Pomisli, kdo si;
če vidijo te moji bratranci!

Romeo.

Ljubezni so peroti me nosile,
ni ga zidú, ki branil bi ljubezni;
in vse, kar more, upa si ljubezen
zató me bratrancev ni bilo strah.

Julija.

Ubijejo te, če te vidijo!

Romeo.

Oči mi tvoje več nevarnosti
preté ko dvajset mečev. Ako gledaš
prijazno, je telo mi neranljivo.

Julija.

Za vse na svetu ne hotela bi,
da te ugledajo pod mojim oknom.

Romeo.

Očem me njihovim zakriva noč,
a naj dobé me, če me ti ne ljubiš.
Boljše, da njih sovraštvo me ubije,
ko da brez tvoje živel bi ljubezni.

Julija.

Kdo pa ti je na vrt pokazal pot?

Romeo.

Ljubezen. Ona mi je svetovala,
jaz pa sem svoje ji oči posodil.
Krmílar nisem; ali če bi bila
dalje ko breg poslednjega morjá,
napravil bi se na to daljno pot.

Julija.

Veš, dragi, noč zastira moj obraz,
drugače bi rdečica me oblila
za to, kar govorila sem poprej;

rada bi spoštovala običaj,
 rada bi zatajila, kar sem rekla, —
 a stran z dostojnostjo zunajno zdaj!
 Povej mi, Romeo, ali me ljubiš?
 Vem, da porečeš dà in ti zaupam;
 a če prisežeš, boš morda nezvest,
 saj pravijo, da Jupiter se smeje
 zaljubljenim prisegam. Romeo!
 Daj, reci mi naravnost, če me ljubiš!
 Ali če mišliš, da sem se prehitro
 udala, hočem gledati grdó
 in neprijazna bom, porečem: Nè!
 Zató da snubiš morda me potem —
 drugače nečem biti neprijazna.
 Res, Montague, jaz sem preveč prijazna^a,
 misliš si, da sem lahkomišelna,
 ali verjemi, da ti bom zvestejša
 od onih, ki se vèdejo hladnó
 in ki se spretno branijo snubaču.
 In taka, glej, bi bila tudi jaz,
 ko ne bi bil poslušal mojih vzdihov
 zaljubljenih. Zato oprosti mi!
 Ne misli, da je lahkomišelna
 hipna zaljubljenost udanost moja,
 ki ti jo je izdala tiha noč.

R o m e o.

Prisegam ti na luno, ki se z žarki
 srebrnimi igra na tem drevesu —

Julija.

O, ne prisegaj mi nikar na luno,
ki menja venomer podobo svojo,
da ti srcé ne bo nestanovitno.

Romeo.

Na kaj naj ti presežem?

Julija

Ne prisegaj!

Ali če hočeš, na Bogá prisezi,
ki njega sliko moje srce moli —
prisezi nase in verjamem ti.

Romeo.

Če ti ljubezen moja —

Julija.

Ne prisegaj!

Vesela sem te, a vesela nisem,
da naju združila je hipna noč.
Prehitro je, prenepremišljeno,
podobno blisku, ki ga nič več ni,
ko se zabliska komaj. — Spavaj sladko!
Poletni topli dih razvije morda
popek ljubezni mlade v lepo rožo,
dokler se drugikrat ne vidiva.
Zdaj lahko noč! In v srce tvoje leže
naj sladki mir, ki polni srce moje.

Romeo.

Kaj me tako odslavljaš, Julija,
ne da bi izpolnila željo mojo.

Julija.

Katero željo naj ti še izpolnim?

Romeo.

Prisego svojo vsaj mi daj za mojo.

Julija.

Dala sem jo še predno si me prosil;
hotela bi, da ti je nisem dala.

Romeo.

Vzeti bi jo hotela? O, zakaj!

Julija.

Da vrnem ti jo zopet od srcà?
A jaz si ne želim več ko imam.
Tako je darežljiva moja milost,
tako brezdanja je ljubezen moja,
da kolikor ti več dam, več imam:
neskončna milost in ljubav neskončna. —
V izbi je zašumelo — zbogom, dragi!

(Dojka kliče zadaj.)

Takoj! — Ostani zvest, o Romeo!
Počakaj me trenotek, precej pridem! (V ozadje.)

Romeo.

O srečna, srečna noč! Bojim se skoro,
da ni to drugega ko nočni sen,
prelep, presladek, da bi bil resnica.

Julija se spet prikaže ob oknu.

Julija.

Še tri besede; potlej lahko noč!
 Romeo, ako je ljubezen tvoja
 čednostna in poroke si želi,
 sporoči jutri slù, ki ti ga pošljem,
 kedaj in kje naj bila bi poroka.
 Vso srečo svojo ti potem darujem
 in pojdem s tabo, svojim gospodarjem.
 (Dojka zadaj: Gospodična!)
 Pridem takoj! — A če ne misliš blágo,
 tedaj te prosim — (Dojka zadaj: Gospodična!)
 Precej: že prihajam! —
 ne snubi več, ostavi me v nesreči.
 Jutri ti pošljem slà. Zdaj lahko noč,
 tisočkrat lahko noč. (V ozadje.)

Romeo.

Ne, tisočkrat
 nelahka noč brez tebe, luči moje. —
 Fant k ljubici, ko šolar stran od šole:
 od ljubice, ko šolar proti šoli. (Oddalji se počasi.)
 Julija se prikaže spet ob oknu.

Julija.

St! Romeo! St! Dajte mi lovčev glas,
 da spet privabi mi nazaj sokola.
 Odvisnost je hripava, si ne upa
 zaklicati, drugače bi klicala,
 da bi ohripavelo zračno grlo
 odmeva od imena Romeo.

Romeo (se vrne.)

Življenje moje kliče mi imé.
Kako srebrnosladko se glasi
ponoči glas ljubečih, kakor godba
ušesu poslušalca.

Julija.

Romeo!

Romeo.

Dà, Julija?

Julija.

Kedaj naj jutri pošljem?

Romeo.

Dopoldne ob devetih.

Julija.

Ni minute
ne zamudim; deset let bo dotlej.
A Romeo, glej, pozabila sem
zakaj sem te poklicala nazaj.

Romeo.

Dovoli, da stojim pod tvojim oknom,
da se domisliš.

Julija.

Pozabila bom,
zató da zmirom tukaj mi ostaneš,
in mislila samo, kako je sladka
bližina tvoja.

R o m e o.

Draga, da za zmirom
pozabim, da je kje drugje moj dom.

J u l i j a.

Daní se že in rada bi, da ideš,
a daljše ne, kakor ujeti tiček,
ki privezala ga je deklica
na svilno nit in izpustí ga časih,
potegne ga na nítí spet nazaj,
in iz ljubezni mu ne dá svobode.

R o m e o.

Da bil bi tiček tvoj!

J u l i j a.

O, da bi bil!

Gojila, pitala bi te do smrti!
Romeo, lahko noč! Tako je sladka
slovesa žalost, da bi klicala
do jutri ti: Romeo, lahko noč! (V ozadje.)

R o m e o.

Mir srcu, spanje tvojemu očesu!
Da bil bi mir in sèn, počival v tebi! —
V celico k patru grem pobožnemu
odkrit mu sree, pomoči ga prosit. (Odide.)

Tretji prizor.

Klošterski vrt.

Pater Lorenzo nastopi s košarico.

Lorenzo.

Že smeje zora se v obraz noči,
 na vzhodu njená duč zlati oblake.
 Že bliža Titanov se svetli voz,
 iskre bleščeče krešejo mú konji,
 pred njim beží temá utrujena.
 Še predno solnca se okó žareče
 ozrè z nebá, popije nočno roso
 in zemljo spet na novo oživí. —
 nabrati moram zélišč in cvetic,
 rastlin strupenih, zélišč blagodejnih.
 Nature mati, zemlja, je njen grob,
 in grob je bil studenec ji življenja.
 Otroci mnogoteri, porojeni
 iz njé, sesajo zdaj na njenih prsih;
 lastnosti blagih mnogi so bogati,
 brez vrednosti nobeden, in nobeden
 otrok nature drugemu enak.
 Močí velike, kdor jih zna gojiti,
 skrivajo v sebi kamni in rastline.
 Od vseh stvari, kar jih je mati zemlja
 rodila, ni nobena tako zlá,
 da zemlji bi koristiti ne mogla.
 A tudi ni nobena tako blaga,
 da bi oskrunjena ne škodovala,
 če smotru svojemu se izneveri.

Takó se čednost v greh izpremení,
 če napačno jo človek izvršuje,
 in greh dobí čestitost v izvršitvi.
 Ta mlada cvetka skriva v nežnih nedrih
 strupene soke in močí zdravilne:
 njen sladki duh krèpča teló in dušo,
 okušena, priklíče naglo smrt.
 Takó se dva sovražnika v človeku
 borita: volja zlá in blaga volja;
 in če v rastlini zmagalo je zlò
 razglodal jo bo kmalu smrti črv..

R o m e o nastopi.

R o m e o.

Častiti oče, dobro jutro!

L o r e n z o.

Bog bodi blagoslovljen!
 Kdo bliža se mi z jutranjim pozdravom?
 Moj sin, pozná se ti nemirna krí,
 ker si tak rano pernico ostavil.
 Skrb bdeča je v očesu starčevem
 in kjer je skrb, ne more biti spanja.
 A tam je zlato spanje, kjer mladost
 z zdravo krvjó, mirno glavó počiva.
 Zato mi zgodnji tvoj poset naznanja,
 da te je vzdramil notranji nemir.
 Ej? Ali pa moj Romeo to noč
 (In to bo pač!) še v postelji ni bil?

R o m e o.

Tako je, slajši sem si bil izbral
 počitek.

L o r e n z o.

Bog odpusti grešnikom!
Ali si bil to noč pri Rozalindi?

R o m e o.

Pri Rozalindi? Ne, častiti oče!
Pozabljeno imé, pozabljena ljubezen!

L o r e n z o.

Tako je prav! A kje si bil? Povej!

R o m e o.

Poslušaj in prihranim ti vprašanja.
Sinoči bil sem pri sovražniku
na gostbi in nenadoma me nekdo
globoko rani; tudi jaz ga ranim;
in za obedve rani iščem zdaj
zdravila v tvoji celici. Prijatelj
pobožni, nič ni srda v mojem srcu,
ker glej, koristila bo moja prošnja
meni in mojemu sovražniku.

L o r e n z o.

Govori jasno, ne igračkaj se
z besedami; kdor se izpoveduje
v ugankah bo z ugankami odvezan.

R o m e o.

Zatorej jasno: srce sem in dušo
izročil hčeri Capuletovi,
ona pa mi je dala srce svoje,
in da se združiva za vekomaj,
je treba nama še samo poroke.

A kdaj, kako in kje se je zgodilo,
da sva spoznala se in zaljubila,
povem ti vse gredoč, le prosim te,
da naju poročiš še danes.

Lorenzo.

O,
sveti Frančišek! Ta nestanovitnost!
Kaj si iz prs pregnal že Rozalindo,
ki si tako jo ljubil? Kaj je moška
ljubezen le v očeh in v srcu ne?
Sveti Frančišek! Kaj ne veš nič več,
kakó si zarad nje pretakal solze?
In vse to slano morje izgubljeno,
zapravljeno je bilo za ljubezen,
ki se je posušila, izgubila!
Še zdaj je v zraku megla tvojih vzdihov,
še zmirom slišim tvoje stokanje.
Glej! tu na licu se ti še pozna
sled stare solze, komaj posušene.
Če si ti Romeo in če je bila
ljubezni bolečina Romeova,
tedaj si živel le za Rozalindo.
In zdaj ta izprememba? Če je mož
tak slab, pač čudno ni, da pade ženska.

Romeo.

In večkrat si zaradi Rozalinde
že grajal me.

Lorenzo.

Ker je bilà tvoj bog,
moj sin, in ne zató, ker si jo ljubil.

R o m e o.

In spominjal me, da naj premagam
ljubezen.

L o r e n z o.

Ali ne zategadelj,
da bi se dal premagati od druge.

R o m e o.

Ne grajaj me! Ona, ki zdaj jo ljubim,
je za ljubezen mi ljubezen dala,
a ona druga tega ni storila.

L o r e n z o.

Je vedela pač, da ljubezen tvoja
zapisana je bila samo v glavi,
ne v srcu. — Pojdi, ti nestanovitnež!
Pomagam ti samo zató, ker upam,
da zveza vajina spremeni v prijaznost
sovraštvo staro vajinih očetov.

R o m e o.

Pojdiva hitro! Meni se mudí.

L o r e n z o.

Počasi, sin moj! Kdor hití, rad pade! (Odideta.)

Četrty prizor.

C e s t a.

Benvolio in Mercutio nastopita.

M e r c u t i o.

Kje vraga Romeo tičí? Kaj ga ni bilo davi domov?

Benvolio.

Na dom njegovega očeta ne; govoril sem z njegovim slugom.

Mercutio.

Da, Rozalinda trdosrčnica ga muči, da nam bo nazadnje znorel.

Benvolio.

Tybalt, starega Capuleta sorodnik, mu je bil poslal pismo v hišo.

Mercutio.

Stavim, da ga je pozval.

Benvolio.

Romeo mu ne ostane odgovora dolžan.

Mercutio.

Ne, pismo idnik vsakič odgovor, da zna le pisati.

Benvolio.

Ne, jaz pravim, pokaže mu, da ga ni strah takega pozivanja.

Mercutio.

Ubogi moj Romeo! Saj je že mrtev: prebodlo ga je bele vlačuge črno okó; prestrelila mu je uho zaljubljena pesemca; puščica slepega strelca mu je razklala srce na dvoje. In tak človek naj bi se postavil Tybaltu?

Benvolio.

No, kaj pa je Tybalt posebnega?

Mercutio.

Ni junak iz papirja, to ti rečem. O, pozna ti mojstersko vse ceremonije častí. Borí se, kakor ti pesemco poješ; drži se takta, mere in tona. Gleda natanko na pavze: ena — dve — tri — pa jo že imaš med rebri. Noben židan gumb ni varen pred njim. Pretepač! Pretepač! Vitez prve vrste, ki ti prešteje na prstih vse povode častnega spora. Ah ta divna pasada! ta dvojna finta! Ta —

Benvolio.

Kaj še?

Mercutio.

Zlodej vzemi te fantastične, načičkane, čvrlja-joče jekložerce! Kakšne nove strune ti ubirajo! — »Jako dobro jeklo! — Jako lepo raščen mož! — Jako dobra kurba!« — O pradedje, ali ni to žalost na svetu, da so prišle nad nas te inozemske nadloge, ti modni norci, ti »pardonnez-moi«, ki so tako prokleta modni, modri pa ne bodo nikoli!

Romeo (nastopi.)

Benvolio.

Romeo prihaja!

Mercutio.

Brez ikre, kakor suh slanik! O mesó, mesó, kako si se poribilo! Zdaj ljubi melodije, ki jih je prepeval Petrarca: ampak v primeri z njegovo damo je Lavra kravja dekla. Imela je samo boljšega lju-bimca, kar se rimanja tiče; — Dido, ženšče jezikavo;

Kleopatra, ciganka ; Helena in Hero, navadne vlačuge ; Thisbe, čedna punca, plavooka ali kaj takega, posebnega pa nič. — Signor Romeo, bon jour ! Za Vaše francoske hlače francoski pozdrav ! Lepó si napravil sinoči !

R o m e o.

Dobro jutro, prijatelja ! Kaj sem bil napravil ?

M e r c u t i o.

Tatvino, prijatelj : izmuznil si se bil nama.

R o m e o.

Oprosti, dragi Mercutio ! Imel sem nujno opravilo in kjer je sila, ni uljudnosti.

M e r c u t i o.

Uljudnost je torej posiljena in ni uljudnost več.

R o m e o.

Temveč grobost.

M e r c u t i o.

Lepo si zadel in uljudno.

R o m e o.

Uljudno razložil.

M e r c u t i o.

Kajti jaz sem ti popek uljudnosti — ali gumb, če hočeš.

R o m e o.

Gumb namesto popka.

M e r c u t i o.

Dobro.

Romeo.

Tako drže torej dobro popki na mojem čevlju.

Mercutio.

Dober dovtip! Le preganjaj ga, dokler ne boš hodil po golih podplatih in bo tvoja duhovitost gola kakor tvoja noga.

Romeo.

O golonogi dovtip, imeniten zgolj v svoji golosti!

Mercutio.

Pomagaj, Benvolio, moja duhovitost omahuje!

Romeo.

Bič in ostroge, bič in ostroge, drugače sem igro dobil!

Mercutio.

Če hodi tvoj dovtip na divje gosí, tedaj sem pač pri kraju; zakaj v enem samem tvojem čutu je več ðivje gosí, nego v peterih mojñh. Ali sem te ðal z gosjó?

Romeo.

Drugače nikoli kakor po gosje.

Mercutio.

Za to šalo te vgriznem v uhó!

Romeo.

Nikar ne grizi, ljuba gos!

Mercutio.

Tvoj dovtip je kakor grenka juha.

Romeo.

Kaj ne sodi za sladko gos?

Mercutio.

O ubogi usnjati dovtip, raztegnjen od pohlevnega palca do velikega nerodnega vatla.

Romeo.

Raztegnem ga še dalj, samo zaradi »nerodnosti«: pritaknem jo gósi in tako nisi drugega nego velika, nerodna gos.

Mercutio.

Kaj? Ali ni to boljše nego krákati o ljubezni? Zdaj si za družbo, zdaj si Romeo: zdaj si, kar moraš biti, tako po umetnosti kakor po naturi. Tista blodeča ljubezen je kakor velik norec, ki bega gor in dol in išče, kam bi vtaknil svoje norosti embleme.

Benvolio.

In pri tem naj ostane.

Romeo.

Poglejte to lepo procesijo!

Dojka in Peter nastopita.

Mercutio.

Kdo jadra tukaj?

Dojka.

Peter!

Peter.

Kaj ukazujete?

Dojka.

Pahljačo, Peter!

M e r c u t i o.

Daj ji, blagi Peter, daj ji pahljačo, da zakrije obraz. Njena pahljača je lepša nego njen obraz.

D o j k a.

Lepo dobro jutro, gospodje!

M e r c u t i o.

Dober večer, lepa dama!

D o j k a.

Zakaj dober večer?

M e r c u t i o.

Vaša ruta na prsih pomeni, da se dan nagiba.

D o j k a.

Fej, kakšen človek pa je to?

M e r c u t i o.

Človek, ki ga nadleguje vrag, da druge nadleguje.

D o j k a.

Lepo povedal! Da druge nadleguje! Čisto prav! Ampak, gospodje, ali mi ne more nobeden izmed vas povedati, kje bi dobila mladega Romea?

R o m e o.

Jaz Vam lahko povem; toda mladi Romeo bo starejši, kadar ga najdete, nego je bil, ko ste ga iskali. Jaz sem najmlajši tega imena, ker ni bilo slabšega zanj.

D o j k a.

Prav dobro!

Mercutio.

Tako? Najslabše je prav dobro zanj? No, resnično: dobro razumela, jako pametno!

Dojka.

Če ste Vi Romeo, gospod, bi rada na samem govorila z Vami.

Benvolio.

Naroči ga kam za zvečer.

Mercutio.

Dovodnica! dovodnica! Ho, ho!

Benvolio.

Kaj vohaš?

Mercutio,

Lov! Lov! — Romeo pojdi domov, danes bomo skupaj obedovali.

Romeo.

Pridem za vama.

Mercutio (dojki.)

Zbogom, krasotica stara! Oj zbogom krasotica!
— Krasotica! — Krasotica! (Benvolio in Mercutio odideta!)

Dojka (Romeu.)

Povejte mi no, kdo pa je ta nesramni človek, ki nima v glavi drugega ko hudobne muhe?

Romeo.

Nekdo, ki sam sebe rad posluša in ki govori v eni minuti več nego bi mogel v enem mesecu odgovarjati.

Dojka.

Da, in če ima kaj čézme, ga bom prijela za ušesa, če bi bil še bolj čokat kakor je, in pa še dvajset takih strahopezljivcev povrhu; in če ga jaz ne bom, ga bodo pa drugi. Ušivec, ušivi! Jaz nisem njegova kreatura, nisem njegova karnuta. (Petru.) In tebi je tudi treba, da stojiš in gledaš, kako se vsak lump nádme spravi, če se mu zdi.

Peter.

Jaz nisem videl, da bi se bil kdo nad Vas spravil; drugače bi precej potegnili, lahko verjamete. Jaz prav tako dobro potegnem, kakor kdo drugi, če je prepir pošten in če je pravica na moji strani.

Dojka.

No, Bog vedi, tako sem se jezila, da se tresem po vsem životu. Tak ušivec! (Romeu.) Bodite tako prijazni, par besedic! In kaj sem Vam hotela reči: moja gospodična mi je ukazala, da naj Vas poiščem. Kar mi je ukazala, da naj Vam povem, ohranim zase; ampak najprej Vam povem, da če jo mislite voditi za nos, takorekoč, bi bilo to nespodobno vedenje, takorekoč. Zakaj glejte! Gospodična je še mlada: in zatorej, če bi se hoteli po hinavsko ukvarjati z njó, bi se to nič ne spodobilo nasproti taki gospodični in bi bilo prav malovredno opravilo.

Romeo.

Priporoči me svoji gospodični. In zagotavljam te —

Dojka.

O sveta večnost! Gotovo in resnično, to ji povem
O jejmine! Od veselja ne bo vedela kaj.

Romeo.

Kaj pa ji poveš, ljuba žena? Saj ne poslušaj.

Dojka.

Povem ji, da zagotavljate, in jaz pravim, da je
to prav po kavalirsko povedano.

Romeo.

Povej ji, da naj si izmisli kaj,
da pojde k spóvedi danes popoldne.
Potem ko se spové, bo v celici
Lorenzovi poroka najina.
Ná za svoj trud.

Dojka.

Ne solda ne, gospod, resnično ne!

Romeo.

Vzemi, če rečem; moraš.

Dojka.

Danes popoldne? Dobro torej, pride!

Romeo.

Ti, draga žena, čakaj tam za klošтром ;
moj sluga ti prinese še to uro
iz vrv spletено lestvíco, da splezam
v samotni noći kvišku k svoji sreči.

Zbogom! Ostani zvesta in poplačam
ti zvesti trud! Zbogom, in priporoči
me svoji gospodični!

D o j k a.

No, Bog naj blagoslovi! — Stojte, še nekaj!

R o m e o.

Kaj želiš, draga žena?

D o j k a.

Ali molči Vaš sluga? saj veste: kjer se dva
posvetujeta, je tretji odveč.

R o m e o.

Zanesi se, zvest je kakor zlato.

D o j k a.

No, dobro, gospod! Moja gospodinja je zelo
ljubezniva gospodična. O jejmine! ko je bila še malo
punče! — o, pa je v mestu neki plemič, Paris mu
pravijo, ki bi rad vgriznil; ampak gospodična, to
dobro srce, vidi rajša kroto, pravo kroto nego njega.
Jaz jo časih podražim in pravim: Paris je pa le še
najlepši; pa mi lahko verjamete, — če tako pravim,
prebledi kakor prt na mizi. Ali se ne pričinja rož-
marin in Romeo z enako črko?

R o m e o.

Da, žena; obadva z »r«.

D o j k a.

Ah, šaljivec, kaj še! To brenči kakor kolovrat.
Ne, jaz vem, da se začne z drugo črko, in ona zna

vse polno najlepših rim in rekov nanjo, da bi se Vam srce smejalo, če bi jo slišali.

R o m e o.

Priporoči me svoji gospodični! (Odide.)

D o j k a.

Dà, tisočkrat! — Peter!

P e t e r.

Kaj ukazujete?

D o j k a.

Peter, na pahljačo in stopaj pred mano! (Oba odideta.)

Peti prizor.

Capuletov vrt.

Julija nastopi.

J u l i j a.

Devet je bilo, ko sem jo poslala,
in čez pol ure, rekla je, da pride.
Morda ga našla ni? To ni mogoče.
O, šepava je! Za ljubezni slè
sposobne so le misli brzonoge,
ki urnejše beže ko solnčni žarki,
ko od temotnih holmov noč podé.
Zató pač vozijo ljubezni voz
golobi lahkokrili in zató
imá peroti Kupidó. Na vrhu.
podnevne svoje poti je že solnce;

minile so že dolge ure tri
in še je ni. O da bi pač imela
srcé, kipečo, gorko, mlado kri,
letela bi tak močno kakor žoga:
beseda moja bi jo vrgla njemu,
njegova meni.

A starci so, ko da bi ne živeli,
nerodni, leni, teški kakor svinec.

Dojka in Peter nastopita.

Julija.

O Bog; prišla je! Kaj je, zlata dojka?
Ali si ga našla? Pošlji slugo stran!

Dojka.

Pred durmi čakaj, Peter! (Peter odide.)

Julija.

No, mamka? Bog, ti gledaš žalostno?
Če žalostno je tvoje sporočilo,
sporoči ga veselo; če je dobro,
nikakor ne poj mi s tem obrazom kislim,
da ne pokvariš mi vesele pesmi.

Dojka.

Vsa trudna sem; pusti me vsaj!
Ah, to je bila gonja! Po vseh udim
me trga.

Julija.

O, da bi ti imela moje ude,
jaz tvoje sporočilo. Daj, govôri,
o ljuba, ljuba dojka, daj, govôri!

D o j k a.

Ej, kakšna sila! Kaj ne morete
počakati za hip, saj vidite,
da sem brez sape in da komaj diham.

J u l i j a.

Kakó brez sape, ako jo imaš,
da mi pripoveduješ, da je nimaš?
Izgovor tvoj je daljši kakor bilo
bi sporočilo, ki ga zadržuješ. .
Dàj, kaj prinašaš: dobro ali slabo?
Le to povej, na drugo že počakam.
Pomiri me! — Dàj, — dobro ali slabo?

D o j k a.

Ej, nekaj prav posebnega ste si izbrali! Vi pa znate res možá izbirati! Romeo, — no, to je pravi! Sicer ima bolj čeden obraz nego drugi ljudje; ampak njegova bedra so čez vsa bedra, in roka, in noga, in cela pozitura: — ni, da bi človek veliko govoril o tem, primerjati se pa le ne da z nobeno rečjó. Njegove manire niso Bog vedi kako fine, ampak stavim, da je krotek kakor jagnje. — Veliko sreče, dete, in Bogá se boj! — Ali so že pokosili?

J u l i j a.

Ne, ne! Vse to sem vedela že prej.
Kaj pravi o poroki? Hitro: kaj?

D o j k a.

Jej, kak bolí me glava! Kakšna glava!
Kakor da bi se htela mi razklati.

In pa moj hrbet, moj ubogi hrbet!
Bog vam odpusti, da me sem in tja
poganjate, pehate me do smrti.

J u l i j a.

Resnično, žal mi je, da ti je slabo.
A ljuba, ljuba dojka, daj povej mi:
kaj dela ljubček moj?

D o j k a.

Vaš ljubček pravi, kakor fin gospod — in uljuden
in prijazen in lep gospod in, da se nič ne zlažem, čed-
nosten gospod. — Kje pa je vaša mati?

J u l i j a.

Mati? Kje pač bi bila? Notri je!
Kako mi čudno odgovarjaš, glej!
„Vaš ljubček pravi, kakor fin gospod —
kje pa je Vaša mati?“

D o j k a.

Jejmine!
Kako ste silni! No, poglejte si!
Kaj je to lek za moje trganje?
Pa idite sami prenašat pošte!

J u l i j a.

O, to je križ! Kaj pravi? No, govôri!

D o j k a.

Ali smete danes k spóvedi?

J u l i j a.

Dà, smem.

D o j k a.

Pojdite v celico Lorenzovo,
 tam čaka mož, ki Vas napravi ženo.
 Planila Vam je kri v obraz; še bolj
 škrlatni boste, če povem Vam dalje:
 k oltarju idite in jaz pa pojdem
 drugam po lestvico, da spleza Vam
 ponoči ljubček v gorko gnezdece.
 Uboga sem žival tovorna jaz,
 ki mučim se za vaju; a ponoči
 nosili boste tudi Vi svoj tóvor.
 Jaz moram kosit; hitro v celico!

J u l i j a.

K največji sreči, dojka moja zvesta!

(Obe odideta.)

Šesti prizor.

Celica patra Lorenza.

Lorenzo in Romeo nastopita.

L o r e n z o.

Naj blagoslovi Bog to sveto zvezo,
 da žalosti nam nikdar ne rodi.

R o m e o.

Amen! Naj pride žalost, ako mora:
 nikoli ne odvaga mi veselja,
 ki dá mi ga minuta v njé pogledu.

Le zveži v eno roki najini
s pobožnim blagoslovom in potem
naj pride tudi smrt, ljubezni kôsec:
dovolj je, da je moja vekomaj.

Lorenzo.

Končá se divje tako divja radost,
in umrjè v pijanosti — smodnik
in ogenj se uničita v poljubu.
Sladkost medú nezmerna je oskotna
jeziku in prežene poželenje.
Zatorej ljubi zmerno; stanovitna
je le ljubezen taka; kdor prenaglo
in prepočasi hodi, zamudí.

Julija nastopi.

Lorenzo.

In tu je gospodična! Lahka noga
pač ne izdolbi kamna trdega:
zaljubljenec bi se sprehajal varno
po belih tračkih, ki se zibljejo
v poletju poznem v zraku razžarjenem:
tak lahka je nečimernost.

Julija

Dober večer, častiti oče!

Lorenzo.

Zase

in zame vrača Romeo pozdrav.

Julija.

Veljal je tudi zanj, zakaj drugače
bi bil odzdrav njegov za pol preveč.

R o m e o.

Ah Julija! Če sreče tvoja mera
tak polna je ko moja in če znaš
okrásiti jo bolj ko jaz: napolni
zrak naokoli s svojim sladkim dihom,
besede tvoje godba naj naznanja
blaženost, ki jo čutiva midva.

J u l i j a.

Bolj je bogato čustvo na vsebini
ko na besedah in ponosno je
na vrednost svojo, ne na kras zunanji.
Samo berač vé, koliko imá.
Ljubezen moja je tako bogata,
da ni mogoče ceniti je več.

L o r e n z o.

Pojdita z mano, da opravimo.
Ne maram, da ostaneta samá,
dokler ne združi vaju sveti zakon. (Odidejo.)

Tretje dejanje.

Prvi prizor.

Na trgu.

Mercutio, Benvolio, paž in sluga nastopijo.

Benvolio.

Lepo te prosim, pojdiva domov!
Vroče je, Capuleti so na cesti,
če se dobimo, je prepir gotov:
pri tej vročini je razvneta kri.

Mercutio.

Ti si mi tudi tak, ki prestopi komaj krčme prag,
pa že udari z mečem po mizi in zaupije: Bog daj, da
bi te ne bilo treba! in ko ima v glavi drugi kozarec, po-
tegne proti natakarkju, kjer bi mu seveda ne bilo treba.

Benvolio.

Tak da sem?

Mercutio.

Dà, dà! Ti si v svoji jezi tako srborit, kakor
le kdo v Italiji; tako drzovit v svoji srditosti, kakor
srdit v svoji drzovitosti.

Benvolio.

No, kaj še?

Mercutio.

Ej, ko bi vas bilo več takih, bi ne bilo nobenega več, poklali bi drug drugega. Ti! Resnično prepiraš se s človekom, ker ima v bradi kocino več ali manj nego ti; prepiraš se s človekom, ki lušči kostanje, samo zató, ker imaš kostanjeve lasé. Tvoja glava je tako polna prepirov, kakor jajce rumenjaka, pa so ti jo vendar stolkli že tako na mehko kakor jajce. Začel si se pričkati z nekom, ki je na cesti kihnil, samó zató, ker je vzbudil tvojega psà, ki je spal na solncu. Kaj se nisi prepiral s krojačem, ker je bil oblekel svoj novi telovnik pred veliko nedeljo? Z nekom drugim, ker si je bil zavezal nove čizme s starimi trakovi? In ti mi boš pridigal zaradi prepirljivosti!

Benvolio.

Dà, ko bi se prepiral tako rad kakor ti, bi nihče niti za poldrugo uro ne kupil rente na mojo glavo.

Mercutio.

Na tvojo glavo? O tepec!

Tybalt in drugi nastopijo.

Benvolio.

Pri moji glavi! Capuletovi!

Mercutio.

Pri moji peti! to me nič ne briga.

Tybalt

(svojemu spremstvu.) Bližje k meni! Govoril bom z njimi.
— Dober dan, gospodje! Samo besedo z enim od vaju!

Mercutio.

Samo besedo in samo z enim od naju? Pridenite še kaj: naj bo beseda in udarec.

Tybalt.

Pripravljen bom takoj, če mi daste povoda.

Mercutio.

Ali si ga ne morete vzeti, ne da bi Vam ga dali?

Tybalt.

Mercutio, ti harmonuješ z Romeom.

Mercutio.

Harmonuješ? Kaj? Ali nas misliš napraviti za muzikante? Če nas misliš napraviti za muzikante, ti zagodemo, da boš slišal same disonance. Tu je moj škant, učil nas bo plesati. Strela božja nad harmonovanje.

Benvolio.

Gospoda, tukaj smo na javnem trgu;
poiščite si bolj samotno mesto,
ali pa mirno se razgovorita;
tukaj zijajo v nas od vseh strani.

Mercutio.

Zato imajo usta, da zijajo!
Jaz ne umaknem se nikomur, jaz!

Romeo nastopi.

Tybalt (Mercutio).

Pojdite z bogom! tukaj je moj fant.

Mercutio.

Obesijo naj me, če je Vaš fant!
Pa le postavite se mu, Vaš fant
se Vas bo držal, Vas ne bo izpustil;
na ta način, o milostni gospod,
bo res Vaš fant.

Tybalt.

Čuj, Romeo! Sovraštvo, ki sem ga
prisegel tebi, te pozdravlja: lump.

Romeo.

Vzrok, ki imam ga, da te ljubim, Tybalt,
manjša mi srd, ki bi se ti spodobil
za tvoj pozdrav. Jaz nisem lump; zatorej
zbogom, ker vidim, da me ne poznaš.

Tybalt.

Ne, dečko, s tem sramote ne operesh,
ki si mi jo zalučil bil v obraz.
Vrni se in potegni!

Romeo.

Prisegam ti, da nisem ti nikoli
nadel sramote; bolj inam te rad,
kakor slutiti moreš sam, dokler
ljubezni moje vzroka ne poznaš;
zatorej, dragi Capulet — imé,
ki ljubim ga ko svoje — bodi miren!

Mercutio.

O krotko, gnusno klečeplazenje!
In renomist ima besedo zadnjo. (Potegne.)
Tybalt, podganar! Ali se ti hoče?

Ty b a l t.

Kaj hočeš ti od mene?

M e r c u t i o.

Nič, mačji princ, samo eno od Vašega deveterega življenja. Z enim, mislim, bom že opravil, in kakor se boste pač vèdli potem, Vam naklestim še ostalih osem. Ali boste že potegnili svoj meč za ušesa iz nožnice? Le ročno, drugače boste imeli mojega okoli ušes, predno bo Vaš zunaj.

Ty b a l t.

Na uslugo. (Potegne.)

R o m e o.

Dragi Mercutio, daj, vtakni meč!

M e r c u t i o.

Halo, gospod! Pokažite svoje finte. (Borita se.)

R o m e o.

Benvolio, potegni! Mahni mednja!
Sramujte se! Tybalt! Mercutio!
Nehajta! Knez je strogo prepovedal
pobdž po ulicah veronskih! Tybalt!
Mercutio, prijatelj!

(Tybalt s spremstvom odide.)

M e r c u t i o.

Ranjen sem. —

Vrag vzemi obadva rodova! Konec
je z mano! — Kaj, in on jo je popihal,
in nič dobil?

Benvolio.

Ali si hudo ranjen?

Mercutio.

Dà, dà! Opraskan! — Strela, dosti je. —
Kje je moj fant? — Falot, brž po zdravnika!

(Paž odide.)

Romeo.

Pogum, prijatelj! Rana ne more biti posebno nevarna.

Mercutio.

Ne, tako globoka ni kakor vodnjak in tudi ne tako široka kakor cerkvena vrata; ampak ravno dovolj je. Prašajta jutri po meni, pa bosta našla tihega moža. Za ta svet sem že odigral, le verjemita! — Zlodej vzemi vajini hiši! — Kaj? Pes, miš, podgana, mačka oprasne človeka do smrti? Takle bahač, takle lopov, ki se borí po račúnici! — Kaj vruga pa ste se rinili med naju? Pod Vašo roko me je ranil.

Romeo.

Mislil sem storiti prav.

Mercutio.

Vleci me v hišo kam, Benvolio,
drugače padem. — K vragu vajini hiši!
Takó ste res napravili iz mene
pojedino za črve; dosti imám!
Prokleta sodrga!

(Mercutio in Benvolio odideta.)

Romeo.

Zaradi mene bil je smrtno ranjen
 sorodnik knezov, zvesti moj prijatelj!
 imé mi je oskrunil s sramotenjem
 Tybalt, ki mi je svak postal to uro.
 O sladka Julija! Lepota tvoja
 me je storila babjega, stopila
 je v prsih mojih jeklo hrabrosti.

Benvolio se vrne.

Benvolio.

O Romeo, prijatelj je izdihnil;
 duh plemeniti se je vspel k oblakom,
 prezgodaj sit pozemskega prahú.

Romeo.

Nič ne odvrne tega dneva zvezde
 neugodne; porodil nam je nesrečo,
 prihodnji dnevi jo dopolnijo.

Tybalt se vrne.

Benvolio.

Tybalt se vrača.

Romeo.

Živ? Zmagonosen? In prijatelj moj
 ubit? Beži v nebó, prizanesljivost!
 Srd prekipeči bodi moj vodnik!
 Hej, Tybalt, vzemi lumpa si nazaj,
 ki si mi dal ga! Duh Mercutijev
 plava nad najinima glavama
 in čaka, da se mu pridruži tvoj.
 Ti ali jaz ali obá za njim!

Ty b a l t.

Nesramni dečko! ti si hodil z njim,
pa pojdi z njim odtod!

R o m e o.

To naj odloči! (Borita se, Tybalt pade.)

B e n v o l i o.

Beži, o Romeo! Meščanje so
v orožju; Tybalt je ubit! Ne stoj
okamenèl! Béži! Knez te obsodi
na smrt! Romeo, beži, stran odtod!

R o m e o.

Gorjé mi, sreče norcu! (Romeo odide.)

Meščanje in drugi nastopijo.

M e š č a n.

Kam se je skrila Mercutijev morilec?
Morilec Tybalt? kdo je videl ga?

B e n v o l i o.

Tukaj leži Tybalt.

M e š č a n.

Gospod, Vi morate takoj z menoj.
Ubogajte! v imenu knezovem.

Knez s spremstvom, Montague, Capulet, njiju soprogi
in drugi nastopijo.

K n e z.

Kdo je zanetil hudodelski boj?

Benvolio.

Knez plemeniti, lahko ti povem,
kako se je vršil prepir nesrečni.
On, ki ubil ti je prijatelja
Mercutija, leži pred tabo mrtev
in Romeo ga je ubil.

Grofica Capulet.

Nečak moj! Tybalt! Brata mojega
otrok! — O knez! O mož moj! O poglejte,
še teče draga kri! — Pri časti tvoji
in milosti, o knez, operi greh
v krvi morilcev Montaguejev! — O,
nečak moj!

Knez.

Benvolio, govori, kdo je bil
razvnel prepir?

Benvolio.

On, ki leži pred tabo. —
Romeo mu je mirno prigovarjal,
kakó ničeven da je vzrok, kakó
da se je bati stroge Vaše jeze.
Stal je pred njim krotak, govoril je
vse to s pogledom mirnim, skromnim glasom;
divjosti Tybaltove ni ukrotil:
gluh prigovarjanju, je z ostrim jeklom
napàl Mercutijeva hrabra prsa;
tá, nič manj uren, proži jeklo jeklu,
odganja z eno roko mrzlo smrt,
pošilja z drugo jo sovražniku,

ki vrača mu jo ročno z jeklom svojim,
 Romeo kliče: Stran, prijatelja!
 narazen! In hitrejša kakor jezik
 udari médnja njega krepka roka;
 pod to rokó pa je zadél življenje
 Mercutijevo nepravilen sunek
 Tybalta. Ta je zbežal, ali précej
 je vrnil spet nazaj se k Romeu,
 ki zdaj je bil začutil maščevalnost.
 Napadeta se koj po bliskovo!
 in predno še sem mogel ju ločiti,
 je zgrudil hrabri Tybalt se na tlà,
 a Romeo, prestrašen, je pobegnil.
 Govoril sem resnico, ako ne,
 obsodi me na smrt, o knez!

Grofica Capulet.

On je sorodnik Montaguejevih,
 krivico govori, pači resnico.
 V tolpah so se napravili na boj
 in enega ubili so vsi skupaj.
 Knez, ne zavrni me, pravice prosim:
 daj Romeo, kar dal je Tybaltu.

Knez.

Tybalt je bil ubil Mercutija
 in Romeo je Tybalta ubil:
 kdo naj se pokori za drago kri?

Grofica Montague.

Knez, ne moj sin, Mercutijev prijatelj;
 vzal je samo, kar je zapadlo smrti:
 življenje Tybaltovo.

K n e z.

Plačilo bodi večno mu prognanstvo.
Razpor vaš me je ranil samega,
kri moja tekla je zaradi njega;
a pokoril vas bom takó strogó,
da žal vam bo za zmirom te izgube.
Gluh sem za vsako olepšavanje;
ne jok, ne prošnja ne izprosi mu
pomiloščenja; hranite solzé!
In Romeo naj brž beží odtod!
Če ne pobegne, ne uteče smrti. —
Nesite truplo Tybaltovo stran!
In pómnite: če milost se usmili
morileca, je morilec milost sama. (Vsi odidejo.)

Drugi prizor.

Izba v hiši Capuletovi.

Julija nastopi.

J u l i j a.

Le hitro v stanovanje Phoebovo
ti voz živožareči! Phaëton,
voznik predrzni, bi te pač pognal
hitreje proti mračnemu zapadu,
prinesel urno bi oblačno noč.
Razgrni svoje zagrinjalo, noč,
ljubezni čuvarica! Brž zatisni
oči opazovalcev neprijaznih,
da ne ugledajo mi Romea!
Zadosti luči je zaljubljenecem
lepote lastne luč; ljubezni slepi
prijazna je družica slepa noč.

O pridi, noč, ti resna, tiha žena,
 črno oblečena, in uči me
 ljubezni igre, kjer zastavita
 obadva cvet mladosti svoje čiste
 in pridobita kadar izgubita!
 Zagrni s črnim plaščem divjo kri,
 ki pôlje mi v obrazu, dokler plašna
 ljubezen moja se ne osokoli,
 ne vidi drugega nego nedolžnost
 v ljubezni vroče poigravanju.
 O pridi, noč! O pridi, Romeo,
 ti dan sredi noči!

Na perotnicah boš noči počival
 ko sveži sneg na hrbtu vranovem. —
 Pridi, ljubezni polna noč! Daj mi
 Romea mojega! In kadar nekdam
 umrje, vzemi ga, razdeli ga
 v zvezdice male in okrasil bo
 obraz nebeški, da se svet vesoljni
 zaljubi v noč in da se nihče več
 klanjal ne bo nečimernemu solncu. —
 Kupila sem posodo si ljubezni,
 imela nisem je; prodana sem,
 ne še oddana. Ah kak je ta dan
 tak dolgočasno dolg; prav kakor noč
 pred praznikom nestrpnemu otroku,
 ki čaka, da obleče novo krilo.

Dojka nastopi z lestvico iz vrvi.

Julija.

Ah, že prinaša dojka sporočilo;
 in jezik, ki ime Romeovo

mi govori, je jezik angelja. —
 No, dojka? Urno, kaj je? Kaj prinašaš?
 Vrvi, ki te je ponje bil poslal?

Dojka.

Da, da, vrvi! (Vrže lestvico na tla.)

Julija.

Gorje mi! Kaj je? Kaj viješ roke?

Dojka.

Bog se usmili! Mrtev! Mrtev! Mrtev!
 O gospodična, izgubljeni smo!
 Gorje nam! Mrtev! Umorjen! Ubit!

Julija.

Tako zavistna da so mi nebesa?

Dojka.

Dà, tak je Romeo; nebesa ne.
 O Romeo, kdo bi si bil pač mislil?
 O Romeo, Romeo!

Julija.

Ali si vrag, da mučiš me takó?
 Samo peklò pozná tak strašne muke.
 Ali je Romeo se sam ubil? Povej!
 Ako je mrtev, reci dà! če ne
 brž reci nê! Beseda kratka mi
 odloči srečo in trpljenje.

Dojka.

Rano sem videla, moje oči
 so videle jo — Bog pomagaj mu! —

na hrabrih prsih ; truplo vse krvavo,
 ubogo in krvavo, blede, blede
 kakor pepel, s krvjó oskrunjeno —
 vsa trda kri — omahovala sem,
 ko sem ga videla.

Julija.

O počí mi, srcé osirotelo!
 V ječo, oči! Nikoli več ne glejte
 v svobodo! Prst uboga, vrni se
 v zemljo nazaj! Ustavite se, žile!
 Naj ista rakev sprejme Romea
 in mene!

Dojka.

O Tybalt, Tybalt! Dobri moj prijatelj!
 Prijazni Tybalt! Blagi moj gospod!
 O kaj zató sem morala živeti,
 da mrtvega te vidim?

Julija.

Kakšen vihar divjá od yseh strani?
 Ubit je Romeo? Mrtev je Tybalt?
 Nečak moj ljubi? Moj najljubši mož? —
 Naj se razlegne glas poslednje sodbe!
 Kdo še živi, če mrtva sta ta dvá?

Dojka.

Tybalt je mrtev, Romeo prognán;
 prognan Romeo, ki ga je ubil.

Julija.

O Bog, njegova roka je prelila
 kri Tybaltovo?

Dojka.

Dà, to je storila!

To je storila! O gorjé, gorjé!

Julija.

O duša gadja pod očesom cvetnim!
 Kdaj stanoval je zmaj v tak lepi hiši?
 Razbojnik milosrčni! Grozovitež
 angeljskoblagi! Ti golob srditi!
 Ti jagnje z volčjo krvoločnostjo!
 Ti lopov častivredni! — O natura!
 Kaj pač počela si v peklù tedàj,
 ko lepega telesa paradiž
 oddala vragu si za stanovanje?
 Ali je bila knjiga kdaj, vsa polna
 grdih stvari, tak lepo vezana?
 O da hinavstvo more stanovati
 v palači tako krasni!

Dojka.

Ne vere, ne zvestobe, ne poštenja
 ni več med moškimi; vsi skupaj so
 krivoprisežniki, hinavci, lumpje!
 Kje je moj sluga? — Dajte mi akvavite! —
 Postarala sem se od žalosti
 od reve in od straha. Naj ubije
 sramota ubijalca Romea!

Julija.

Naj oboli ti jezik za to željo!
 Romeo ni bil rojen za sramoto,
 sram je sramoto na njegovem čelu,

ki je prestol, kjer naj bi kronali
kraljevsko čast, sveta gospodarico. —
Brezčutnica, da sem ga grajala!

Dojka.

Kaj govorite blago o človeku,
ki bratranca je Vašega ubil?

Julija.

Kaj naj o možu slabo govorim?
Ubogi mož! Kateri jezik bo
z ljubeznijo imé ti izgovarjal,
če sem ga jaz psovala, žena tvoja,
pred kratko uro šele poročena?
Zakaj pač si ubil mi bratranca,
ti hudi mož? — Moj hudi bratranec
htel je ubiti mojega moža.
Nazaj k studencu, napačne solzé!
Namakati bi morale trpljenje
in iz pomote mi rosite radost.
Moj mož živi, ki bi ga skoro bil
Tybalt ubil, in Tybalt je ubit,
ki je ubiti hotel mi možá.
Tolažba je vse to: zakaj li jokam?
Besedo hujšo slišala sem kakor
o smrti Tybaltovi; in duší me
za grlo, rada bi jo pozabila;
a težko, ah, leží mi na spominu,
kakor zločin na grešnikovi duši.
»Tybalt je mrtev, Romeo prognan!«
O ta prognan, besedica prognan
ubila je stotisoč Tybalto.

Smrt Tybaltova bila bi dovolj
 trpljenja, tukaj naj bi se končalo!
 In če družice ljubi bolečina,
 če priti mora vselej v spremstvu drugih,
 zakaj se ni glasilo po besedi:
 Tybalt je mrtev — mrtev je tvoj oče,
 mrtva je mati, ali obadva?
 Bolj mirna pač bi bila moja žalost.
 A ta beseda: Romeo prognan,
 ki pride v spremstvu Tybaltove smrti,
 ubila je očeta mi in mater,
 Tybalta, Romea in Julijo!
 Prognan je Romeo! Smrt te besede
 ne kraja in ne mere ne pozná;
 jezik noben izreči bi ne mogel
 trpljenje moje. — Kje sta oče, mati?

Dojka.

Ob Tybaltovem truplu vpijeta
 in tožita. Ali bi radi k njima?
 Jaz Vas povedem tjà.

Julija.

S solzami torej
 umivata mu rane? Jaz jih hranim
 za večjo žalost. — Vzemi lestvico. —
 Uboga vrv, prevarana ko jaz!
 Skrbno je spletel te, da bi služila
 za pot ljubezni; jaz pa umrjem
 nevesta mlada, mlada vdova! — Dojka,
 le hitro! — V posteljo poročno pojdem,
 namesto Romea objamem smrt.

Dojka.

Pojdite v spalnico! In za tolažbo
Vam pošljem Romea; vem, kje tiči.
On naj razveseljuje Vas to noč;
poiščem ga: pri patru čaka v kloštru.

Julija.

O, dàj, poišči ga! Daj mu ta prstan;
naj pride k meni po slovó poslednje! (Odideta.)

Tretji prizor.

Celica Lorenzova.

Lorenzo in Romeo nastopita.

Lorenzo.

Hej, Romeo! Na dan, ti mož bojzani!
Ljubeznipolno te objemlje skrb,
nezgoda ti je žena poročena.

Romeo.

Povej mi brž, kako je sodil knez,
kako se pravi tisti žalosti,
ki sili k meni in je ne poznam?

Lorenzo.

Res, sin, zeló te ljubijo nezgode:
sporočam ti obsodbo knezovo.

Romeo.

Zapadlo ji je pač življenje moje?

Lorenzo.

Milejšo sodbo so izgovorile
njegove ustnice: ne smrt — prognanstvo.

Romeo.

Prognanstvo? Milost, oče! Reci: smrt!
Prognanstvo nosi groze več v očeh
ko smrt; o reci smrt, nikar prognanstvo!

Lorenzo.

Saj iz Verone si samo prognan,
miruj, moj sin, svet je prostran in velik.

Romeo.

Sveta nikjer ni kakor v tem zidovju,
drugod so vice, muke, je pekèl!
Odtod prognan je iz svetá prognan,
prognanstvu temu pa se pravi smrt:
ne kliči smrti z napačnim imenom.
Če krstiš smrt prognanstvo, me obglavljaš
s sekiro zlato in se še smehljaš
udarcu smrtnemu.

Lorenzo.

O težki greh!

O trma nehvaležna! Tvoj pregrešek
zahteva po zakonih naših smrt.
A blagi knez je sunil zakon v stran,
izpregovoril ni besede črne
in izpremenil ti je smrt v prognanstvo.
Kaj ne spoznaš te milosti velike?

R o m e o.

Ne, muka ; milost ne. Tu so nebesa
 kjer Julija živi ; in vsaka mačka,
 vsak pes in mala miška, vsaka stvarca,
 žival najslabša je v nebesih tu,
 zato ker gledati sme njen obraz :
 a Romeo ne sme. Več dostojanstva,
 ugleda več in finega vedenja
 imajo muhe nego Romeo.
 Dotikati se smejo čudotvorov
 nje belih rok, krasti nebeško slast
 ustnicam njenim, ki vestalsko čiste,
 vse sramežljive zarudevajo,
 kakor da bil bi greh njihov poljub.
 To smejo muhe, jaz pa moram stran,
 one so narod prost, prognan sem jaz.
 In praviš mi, da ni prognanstvo smrt ?
 Kaj nimaš strupa, brušenega noža,
 ne sredstva drugega za naglo smrt
 kakor prognanstvo ? O menih, prognanstvo !
 S tulečo grozo izgovarjajo
 še pogubljeni v peklu to besedo :
 ti, ki si svet mož, ki si spovednik,
 odveznik grehov, dobri moj prijatelj,
 ali imaš srcé tako brezčutno,
 da me ubijaš s to besedo strašno ?

L o r e n z o.

Otrok neumni, čuj vendar besedo !

R o m e o.

O, ti boš o prognanstvu spet govoril !

L o r e n z o.

Dal bom tolažbe srcu tvojemu,
bridkosti sladki med, filozofijo,
da ti olajša težke dni prognaustva.

R o m e o.

In spet in še prognan? Obesite
filozofijo! Če mi povrniti
ne more Julije, preklicati
obsodbe knezove, premestiti
Verone, torej ne pomaga nič
in ni zanič in ne govôri nič!

L o r e n z o.

No zdaj pač vidim, da so norci gluhí!

R o m e o.

Kako ne, ko so modrijani slepi?

L o r e n z o.

Pogovoriva se o tvoji stvari.

R o m e o.

O stvari, ki je ne občutiš sam,
ne moreš govoriti. Ko bi bil
tako mlad kakor jaz, in Julija
ti žena zaročena, Tybalt mrtev,
ko gorel od ljubezni bi ko jaz,
in ko bi ti prognan bil kakor jaz,
tedaj bi pač govoril in bi pač
lasé si pulil, metal se ob tlà
in meril svoj prihodnji grob ko jaz.

(Zgrudi se na tlà; zunaj nekdo trka.)

L o r e n z o.

Vstani! Nekdo je tu, skrij se, prijatelj!

R o m e o.

O ne, če morda vzdihov mojih dih
kakor meglà ne skrije me očem. (Trkanje.)

L o r e n z o.

Čuj trkanje! — Kdo je? — Stran, Romeo!
Vjemó te! — Le za hipec potrpite! —
Brž vstani in se reši v knjižnico! —
Dà, precej! — Bog pravični, kakšna trma! —
Takoj, takoj! Kdo trka tak močno?
Odkod prihajate? Kaj hočete?

D o j k a (zunaj.)

Pustite me naprej, pa vam povem:
Julija me pošilja.

L o r e n z o.

Dobrodošli.

D o j k a nastopi.

D o j k a.

O sveti mož, povejte, sveti mož:
kje je Romeo, gospodične ljubček?

L o r e n z o.

Na tleh leží, svojih solzá pijan.

D o j k a.

Godí se mu ko moji gospodični,
prav kakor nji!

L o r e n z o.

O simpatija bôli,
enakost tuge!

D o j k a.

Kakor on na tleh
leži in toži in ihtí in toži.
Vstanite, o vstanite, če ste mož!
O vstánite, vsaj Juliji na ljubo!
Kdo bi se dal tako ob tlà metati?

R o m e o.

Dobra žena!

D o j k a.

Gospod! Gospod! Po smrti mine vse.

R o m e o.

Dojka, povej, kaj dela Julija?
Ali ne misli, da sem star morilec,
ki sem s krvjó, tako sorodno njeni,
oskrnil sreče najine mladost?
Povej, kje je? Kaj dela? In kaj pravi
o zvezi komaj sklenjeni, a že
razrušeni?

D o j k a.

Ne pravi nič, gospod,
le joka, zmirom joka, zgrudi se
na posteljo in plane zopet kvišku,
zavzklikne: Tybált! kliče Romea
in spet se zgrudi.

R o m e o.

Ko da bi ime
 iz smrtnega orožja sproženo
 ubilo jo, kakor je bratranca
 ubila ji njegova grešna roka.
 Povej, menih, v katerem gnusnem kotu
 ogrodja skriva moje se ime,
 povej, da mu razdenem vražji stan! (Potegne meč.)

L o r e n z o.

Stoj z blazno roko! Ali nisi mož?
 Zunanost pravi, da si mož; solzé
 so babje; divja dela pričajo
 o besnosti nespamenetne zverí.
 Izrodna ženska ti v podobi moški!
 Popačena žival, v obéh prikrita!
 Kakor naj mi pomore sveti Franc:
 čudim se ti, Rómeo; mislil sem,
 da ti je čud iz boljšega testá.
 Ubil si Tybalta in zdaj bi rad
 ubil še sebe? Sebe, ženo svojo,
 ki v tebi le živí? Kaj vpiješ zdaj
 na rojstvo, na zemljo in na nebesa?
 Saj v tebi združeno je to vse troje,
 in zdaj bi vse nakrat zalučil stran.
 Ti skruniš vednost in ljubezen svojo
 in svojega duhá. O fej te bodi!
 Kakor skupùh imaš vsegà preveč,
 ne trosiš pa bogastva v svrho pravo,
 ki dičila bi šele ti ljubezen,

duhá in vednost. V vosek vtisnjena
 podoba ti je vednost plemenita,
 ako se izneveri moški sili;
 prisega kriva je prisega tvoja
 ljubezenska, če hočeš njó ubiti,
 ki si zvestobo ji presegel bil;
 tvoj duh, ljubezni kràs in vednosti,
 namesto da bi služil tema dvema,
 vsled tvoje se nerodnosti užiga,
 kakor smodnik v posodi neprevidnih
 vojščakov; kar naj bi te čuvalo,
 te uničuje. Kvišku! Bodi mož!
 Živí ti Julija, ki zarad nje
 si ležal mrtev tukaj: to je sreča.
 Ubiti te je hotel Tybalt; ti pa
 ubil si njega: to je zopet sreča.
 Prijatelj ti je zakon, smrt ti je
 zagrozil bil, a glej, samo v prognanstvo
 te je obsodil! tudi to je sreča.
 Na rame ti je legel blagoslova
 cel tóvor, prazniško nakičena
 te snubi blaženost in ti se kujaš
 ko muhasto, razvajeno deklè,
 ne maraš sreče, braniš se ljubezni;
 o varuj se! smrt teh ljudi je grenka.
 Brž k ljubici, kakor domenjeno!
 Splezaj v nje spalnico, tolaži jo!
 Ne mudi se nikar do nočnih straž,
 drugače več ne prideš v Mantovo.
 In tam boš živel, dokler pride čas,
 ko potolažimo prijatelje,

ko razglasimo zvezo vajino
 in milosti izprosimo pri knezu,
 da vrneš iz prognanstva se v Verono
 z dvajset-stotisočkrat večjim veseljem
 kakor je žalost tvoja ob slovesu. —
 Dojka, naprej; pozdravi gospodično;
 reci, naj spravi brž vse v posteljo,
 kamor jih vabi težka žalost sama:
 zakaj Romeo pride!

D o j k a.

O jej! Vso noč bi stala tukajle
 in poslušala lepe nauke. Tukaj
 se vidi šele, kaj je učenost!
 (Romeu.) Tak, milostni gospod, povem tedaj,
 da pridete nocoj.

R o m e o.

Dà, stori to
 in reci ljubici, naj se pripravi
 da me okara.

D o j k a.

Milostni gospod,
 tu náte prstan, ki Vam ga pošilja.
 Hitíte zdaj, drugače bo prepozno! (Odide.)

R o m e o.

Kako je oživela moja duša!

L o r e n z o.

Zdaj pojdi! Lahko noč! Zapomni si:
 odpravi se odtod pred stražami,
 ali pa navsezgodaj preoblečen.

Ostani v Mantovi; jaz pa poiščem
tvojega slugo, ki ti bo sporočal
kar se bo dogodilo dobrega.
Daj mi rokó v slovo! Pozno je že:
tako pa hodi z Bogom! Lahko noč!

R o m e o.

Radost vseh radosti me kliče stran,
drugače bilo bi slovó mi težko.
Z Bogom! (Oba odideta.)

Četrtri prizor.

Soba v Capuletovi hiši.

Capulet, grofica Capulet in Paris nastopijo.

C a p u l e t.

Tako so bili to nezgodni časi,
da nisem je poprašati utegnil.
Zeló je bratranca imela rada,
in tudi jaz sem ga imel — a kaj,
vsi moramo umreti. Pozno je
nocoj ne pride več sem dól; povem Vam,
če bi ne bilo mi zaradi družbe,
bi tudi jaz že ležal v postelji.

P a r i s.

Čas žalovanja ni poroke čas. —
Grofica, lahko noč! Priporočite
Me svoji hčeri!

Grofica Capulet.

Jutri jo izprašam,
nocoj samuje s svojo žalostjo.

Capulet.

Grof Paris, za otroka svojega
ljubezen se Vam upam jamčiti;
jaz mislim in ne dvomim čisto nič,
da bo ubogala me v vseh stvareh. —
Predno greš spat, daj, žena, pojdi k nji,
sporoči ji ljubezen Parisovo
in ji povej, zapomni si: to sredo —
stoj, kaj je danes?

Paris.

Ponedeljek je.

Capulet.

Tako, tako! No, v sredo je prezgodaj.
Četrtek torej! — Reci ji: v četrtek
bo poročena z grofom Parisom.
(Parisu.) Ali Vam je ta naglica pogodi?
Npravimo vse prav potihoma;
le par prijateljev. Zakaj poglejte,
ker je bil Tybalt ravnokar ubit,
bi rekli, če bi šumno svatovali,
da ni nam bil sorodnik nič pri srcu.
Povabimo pet-šest prijateljev,
pa dobro. — No, kaj pravite? V četrtek?

Paris.

Grof, želel bi, da je četrtek jutri.

Capulet.

No dobro, idite! V četrtek torej, —
 daj, žena, idi k nji, predno greš spat:
 pripravi jo na ta poročni dan. —
 Grof, lahko noč! (Paris odide.) Hé, luči v mojo
 [izbo!

No, vraga mi, tak pozno je že, da
 bi lahko rekli zgodaj! Lahko noč! (Oba odideta.)

Peti prizor.

Julijina izba.

Romeo in Julija.

Julija.

Kaj že odhajaš? Daleč je še dan.
 Saj bil je slavec le in ne škrjanec,
 ki je prešinil plašno ti uhó.
 Tam na granati poje vsako noč;
 verjemi, ljubček, nreni: bil je slavec.

Romeo.

Škrjanec je, oznanjevalec dneva,
 ne filomela; glej zavistno zarjo
 ki jutranje obroblija tam oblake;
 Že sveče svoje noč je pogasila,
 na hrib megleni pleza čili dan;
 brž moram stran, odlašanje je smrt.

Julija.

Zaupaj mi, ta luč ni dneva luč;
dahnilo solnce je ta zračni svit,
da bil bi bakljenosec tvoj ponoči
in svetil ti na poti v Mantovo;
zató ostani, ne mudí se še.

Romeo.

Naj me dobé, naj me ubijejo!
Rad se udam, kakor je volja tvoja.
Ta sivi mrak ni jutranje okó,
odsev le blede čela Cyntije;
in ní škrjanec, ki njegova pesem
visoko se nad nama vspenja k nebu.
Ostanem rad, nič se mi ne mudí. —
Smrt, dobrodošla, če je Julija
bilà sklenila te! — No, srce moje?
Saj ni še dan, lahko še kramoljava.

Julija.

Dani se že, daní! Brž! Hiti! Stran!
Škrjanec je, ki poje tak hripavo,
zavija krivo z glasom raskavim.
Da je sladkà škrjanca harmonija!
Ta ni: razrušila je najino.
Škrjanec, pravijo, da menja z želvo
očr: o da bi menjal tudi glas!
Ta glas je vzbudil naju iz objema,
podí te stran, ker oznanuje dan.
Že je svetleje zmirom in svetleje,
ločiti se je treba, Romeo.

R o m e o.

Svetló? Temneje zmirom in temneje
trpljenje nájino.

D o j k a (vstopi.)

D o j k a.
Gospodična?!

J u l i j a.

Dojka?

D o j k a.

Grofica milostna prihaja k Vam;
varujte se; že so pokonci v hiši. (Odide.)

J u l i j a (odprè okno.)

Dan, sijaj noter! Béži ven, življenje!

R o m e o.

Dàj, da v slovó še enkrat te poljubim. (Prepleza
[okno.]

J u l i j a (gleda za njim skozi okno.)

Prijatelj! Ljubček! Mož! Kaj moraš stran?
Sporočaj mi, o dragi, vsak dan v uri,
minuta bo imela dni dovolj.
Ah, če tako računim, se postaram,
poprej ko spet te vidim, Romeo!

R o m e o (zunaj.)

Zbogom! Nobene prilike, o draga,
ne zamudím, da pošljem ti pozdrav.

Julija.

O, ali misliš, da se vidiva
še kdaj ?

Romeo.

Gotovo, in o vsem trpljenju
današnjem bova sladko kramoljala.

Julija.

O Bog, nesrečo slutí srce moje.
Ko si tam doli, zdi se mi, kakor
da ležal mrtev bi globoko v grobu.
Okó me vara, ali pa si bled.

Romeo.

Tako te vidim tudi jaz, o draga!
Bol nama pije kri. Zbogom! Zbogom! (Odide.)

Julija.

O sreča! Ti, ki si nestanovitna,
povej, kaj boš storila z mojim dragim?
Nestanovitna bodi, kakor si:
dolgo ne drži ga, nazaj ga pošlji!

Grofica Capulet (za sceno.)

Hej, hčerka, ali si že vstala?

Julija

Kdo kliče? Moja milostiva mati?
Je li tak kasna, ali tako zgodnja?
Kaj jo je nujnega privedlo k meni?

Grofica Capulet nastopi.

Grofica Capulet.

No, Julija, kako je?

Julija.

Slabo mi je.

Grofica Capulet.

Še zmirom v solzah radi bratranca?
Kaj hočeš ga izmiti nam iz groba
s potokom svojih solz? In ko bi mogla,
v življenje bi se ne povrnil več.
Zatorej nehaj; žalovanje priča
o ljubavi; presilno žalovanje
ne priča o veliki pameti.

Julija.

Dajte, da jokam; tak močno zadel je
udarec ta.

Grofica Capulet.

Zadel je torej tebe;
on, ki ga objokuješ, več ne čuti.

Julija.

Jaz čutim in zato ga objokujem.

Grofica Capulet.

Ne jokaš toliko za njim, kakor
da lopov še živí, njegov morilec.

Julija.

Kateri lopov?

Grofica Capulet.

Romeo vendar!

Julíja (zase.)

Lopov in on — pekèl in pa nebesa.
(Glasno.) Bog mu oprosti! Jaz mu oprostím;
in vendar ga na svetu ni možá,
ki bi težil mi srce kakor on.

Grofica Capulet.

Seveda, ker morilec še živí.

Julija.

O, da bi moje ga roké dosegle! —
O, da bi bratranca osvetila!

Grofica Capulet.

Osvetili ga bomo, nič ne skrbi:
zato ne jokaj več. Jaz pošljem kóga,
tjà v Mantovo, kjer lopov zdaj živí;
pripravijo mu tam pijačo grenko,
ki pošlje kmalu ga za Tybaltom.
Potem boš, hčerka, upam, zadovoljna.

Julija.

Res z Romeom ne bom prej zadovoljna,
kakor da mu teló ugledam — mrtvo —
ah, mi je srce od bridkosti zanj.
O, da bi našli kóga, ki bi strupa
mu dal, gospá: jaz bi mu ga mešala,
in Romeo, kedár bi ga zavžil,
bi mirno spal. — Težko mi je, da slišim

imé njegovo — in ne morem k njemu —
da bi osvetila na njem ljubezen
za bratranca, ki nam ga je ubil!

Grofica Capulet.

Le dôbi sredstvo, jaz dobim človeka!
A zdaj prinašam ti veselo vest.

Julija.

V bridkosti je veselje dobrodošlo;
kako se imenuje ta novica?

Grofica Capulet.

No, dete, skrbnega imaš očeta;
da bi odvrnil te od žalosti,
izmislil je svečanost si veselo,
meni in tebi nepričakovano.

Julija.

Ej, to je prav! Povejte mati, kaj je?

Grofica.

Le misli si, otrok! V četrtek rano
te bo grof Paris, mladi, plemeniti,
lepi gospod v cerkvi svetega Petra
nevesto srečno spremil pred oltar.

Julija.

No, sveti Peter in njegova cerkev!
Ne bo me spremil Paris pred oltar!
Tej naglici se čudim: predno še
mę je zasnubil, naj se poročim.

Prosim Vas, milostna gospa, recite
očetu in gospodu mojemu,
da se možiti nočem; in ko bi
hotela, bil bi Romeo, ki veste,
da ga sovražim, ljubši mi ko Paris.

Grofica Capulet.

Zares, to mi je nekaj novega!
Tukaj je oče, sama mu povej
in sama glej, kako mu bo pogođi.

Capulet in Dojka nastopita.

Capulet.

Rosó škropi zrak, ki umira solnce;
ali ob mojega nečaka smrti —
to lije šele dež!
Kaj dèkle? Ploha? Zmirom še v solzàh?
Še zmirom dež? V telescu tako majhnem
je zdaj vse hkratì: morje, čoln in veter:
v očéh je tvojih plima in oseka
solzá — ko morje; čolnič je teló,
ki plava po tej slani vodi; vzdihí
so veter, ki divjá s solzami, kakor
solzé z njim in ki bo telo uničil,
če se nebó ne razvedrí. — No, žena,
Kako je? Ali si ji sporočila?

Grofica Capulet.

Dà, ona neče in Vas zahvaljuje;
da bila bi pač grobu zaročena!

Capulet.

Počasi, ne razumem, ne razumem.
Kaj? Ona noče? Kaj nam ni hvaležna?
Kaj ni ponosna? Se ne čuti srečne,
da smo izbrali vrednega gospoda
ji za možá, nevredni, kakor je?

Julija.

Ponosna nisem, ali sem hvaležna.
Na to ponosna nisem, kar sovražim,
hvaležna pa sem tudi za sovraštvo
rojeno iz ljubezni.

Capulet.

Glejte! Glejte!
Kako modruje! Čujte gospodična:
Prav nič ne blebetajte o ponosu
in o hvaležnosti in tako dalje!
Pripravi le telesce svoje nežno,
v četrtek pojdeš v cerkev s Parisom,
drugače te povlečem tjà na vrvi!
O stvar ti bledenična! Ti vlačuga!
Ti lójevka! .

Grofica Capulet.

O fej! Kaj ste ob pamet?

Julija.

Prosim Vas na kolenih, dragi oče
besedo eno vsaj mi dovolite!

Capulet.

Poberi se mi k vragu, trmoglavka!
 Jaz pravim: pojdi mi v četrtek v cerkev,
 drugače se mi ne prikaži več!
 Nič ne govori! Nič ne odgovarjaj!
 Srbi me dlan! — O žena! mislila sva,
 da je bilò premalo blagoslova,
 ker nam je dal Bog to edino detè;
 zdaj vidim, da je bilo to edino
 za eno še preveč; ne v blagoslov,
 v prokletstvo nama je. — Ti coprnica!

Dojka.

Sam Bog nebeški naj jo blagoslovi!
 Ni prav, da jo tak zmerjate, gospod!

Capulet.

Ni prav? Držite jezik za zobmi,
 modrosti polna šoba! Klepetajte
 s sosedami!

Dojka.

Nič slabega ne pravim.

Capulet.

Pojdite z Bogom!

Dojka.

Kaj še ziniti
 ne smem?

Capulet.

Tak tiho, klepetalo staro!
 Hranite pridigo za bótrinjo,
 tu je ne rabimo.

Grofica Capulet.

Prehudi ste!

Capulet.

Ej, sakrament, razjáriló me je!
 Zjutraj, zvečer, podnevi in ponoči,
 domá in v družbi, zunaj, bdèč in spèč
 sem mislil zmirom, kak bi jo omožil.
 In zdaj sem ji zares izbral gospoda,
 iz knežjega rodú, bogatega,
 lepó vzgojenega in mladega,
 vse polnega lastnosti vitežkih,
 možá, da sploh ni boljšega mogoče —
 pa glej, ta abotna, jokáva stvar,
 ta vzdihujoča punica iz cunj
 se brani sreče in se izgovarja:
 »Ne maram se možití — in ne morem
 ljubiti — in premlada sem — in prosim,
 da oprostíte.« — Dobro, oprostimo,
 če nočesh! Pasi se kjerkoli hočesh,
 pod svojo streho te ne maram več.
 Premisli! Glej! Jaz se ne šalim rad.
 Četrtek je že blizu: dobro pomni!
 Ako si moj otrok, te bo imel
 prijatelj moj; če ne, pa hajd, berači,
 stradaj, umri ob cesti; ker nikoli,
 na mojo vero, te več ne poznam,
 ne dam ti trohe, kar je mojega.
 Premisli! storil bom, kar sem prisegel. (Odide.

Julija.

Kaj ni sočutja gori med oblaki,
 da se ozrè v brezdanjo mojo žalost?
 O sladka mati, ne zavrzi me!
 Samo en mesec! ah samo en teden!
 Če ne, postelji mi poročno postelj
 tam v grobu temnem, kjer Tybalt leži.

Grofica Capulet.

Ne ogovarjaj me; jaz nič ne rečem.
 Stori kar hočeš; nisi mi več mar. (Odide.)

Julija.

O Bog! Povej, kaj je storiti, dojka?
 Na zemlji mož, v nebesih je zvestoba —
 kak naj zvestoba vrne se na zemljo,
 predno je mož, ki je ostavil zemljo,
 ne pošlje iz nebes? — Svetuj! Tolaži!
 Gorjé, gorjé mi, da tepó nebesa
 takó okrutno me, slabotno stvar!
 Kaj praviš? Ali nimaš tolažilne
 besede, dojka?

Dojka.

Vere mi, ímam jo! —
 On je prognan in stavim sto na eno,
 da si ne upa sem nikoli več,
 in če bi vendarle se kdaj povrnil,
 bi storil to samo naskrivoma.
 No, če so že reči takó, jaz mislim —
 najboljše je, da grofa vzamete.
 Ah, to je čudo ljubezniv gospod!

Okó sokolovo ni tak žareče,
 tak ognjevito kakor Parisovo.
 Resnično, prava sreča bo za Vas
 možitev druga, — Bog mi greh odpusti! —
 in dosti boljša od možitve prve;
 pa ako tudi ne: Vaš prvi mož
 je mrtev, ali toliko ko mrtev;
 čeprav živí, nič nimate od njega.

Julija.

Ali govoriš od srca?

Dojka.

In od duše,
 drugače naj me Bog kaznuje.

Julija.

Amen.

Dojka.

Kaj?

Julija.

No, potolažila si me krasno.
 Daj, reci materi, da pojdem v klošt^{er}
 k patru Lorenzu, da se mu spovem,
 ker sem bilà razžalila očeta.

Dojka.

Porečem ji. Tako storite prav. (Odide.)

Julija.

O zapeljivec, izkušnjavec stari!
 Ali je večji greh, da zapeljuješ
 me zdaj, da naj prisego mu prelom^{im},

ali da psuješ ga z jezikom istim,
ki prej je hvalil ga pač tisočkrat
brez mere in brez mej? — Stran, svetovalka!
Zdaj sta si tuja ti in srce moje. —
K menihu pojdem, morda mi pomore,
in ako ne, naj me odreši smrt. (Odide.)

Četrto dejanje.

Prvi prizor.

Celica Lorenzova.

Lorenzo in Paris nastopita.

Lorenzo.

V četrtek? Rok je kratek, gospod grof.

Paris.

Moj oče Capulet tako zahteva
in nečem, da zaviram naglico.

Lorenzo.

In da Vam ni še znano, pravite,
kak misli ona; to ni ravna pot.

Paris.

Za Tybaltom žaluje brez nehanja,
zató ji nisem pravil o ljubezni:
v hiši solzá se Venera ne smeje.
Njen oče, mož čestit, pa se boji,
da bi preveč se žalosti udala
ter sili, modroskrben, na možitev,
da posuší potoke ji solzá.

Zakaj kar ji teži srcé v samoti,
bo v družbi jo mordà ostavilo.
Zdaj torej veste vzrok te naglice.

L o r e n z o (zase.)

O da ne vedel bi, kaj jo zavira.
(Glasno.) Grof, glejte, gospodična že prihaja.

P a r i s.

Ah, ravno prav, nevesta moja lepa!

J u l i j a.

Šele potem, ko naju poročé.

P a r i s.

To se zgodí v četrtek prav gotovo.

J u l i j a.

Kar se zgodí, se pač zgodí.

L o r e n z o.

Resnično.

P a r i s.

Ali ste prišli patru se spovedat?

J u l i j a.

Če Vam odgovorim, spovem se Vam.

P a r i s.

Ne skrivajte mu, da me ljubite.

J u l i j a.

Rada Vam razodenem, da ga ljubim.

Paris.

In tudi to, da mene ljubite.

Julija.

Če razodenem to, je vredno več,
če Vam povem za hrbtom, nego v lice.

Paris.

Ubožica! upala so ti lica
od solz.

Julija.

Ne smejo se ponašati
solzé na svojo zmago; moj obraz
ni bil že tudi prej veliko vreden.

Paris.

Več delaš mu krivice nego solze.

Julija.

Resnica ni nikdar obrekovalka.
To kar sem rekla, sem si rekla v lice.

Paris.

Obraz, ki obrekuješ ga, je moj.

Julija.

Lahko mogoče, kajti moj ni več. —
Ali utegnete, častiti oče,
ali naj pridem po večernici?

Lorenzo.

Utegnem zdaj takoj, hči moja resna. —
Grof dovolite, da ostaneva
samá.

Paris.

Bog varuj, da bi motil spóved!
V četrtek, gospodična, Vas vzbudim
ob rani zori; do tedaj zdravstvijte
in spréjmite pobožni ta poljub! (Odide.)

Julija.

Zakleni duri, jokaj se z menoj;
pomoč, tolažba, up, ah vse je proč.

Lorenzo.

O Julija, poznam tvojò bolest
in komaj ovladujem svojo pamet.
Čul sem, da moraš — in odloga ní —
v četrtek s Parisom se poročiti.

Julija.

Nikar mi ne povej, da si to čul,
če ne poveš, kako da naj odvrnem.
Ako modrost mi tvoja ne pomore,
tedaj je modro to, kar sem sklenila:
odreši me v trenutku tale nož.
Bog je bil združil srce Romeovo
in moje, ti pa združil si roké;
in predno roka, njemu zaročena,
potrdi zvezo drugo, ali predno
to zvesto srce od njegà odpade,
naj nož usmrti róko in srécé.
Daj mi tedaj iz svojih let izkušnje
svèt odrešilen, ako ne, pa glej,
kako bo sodil ta krvavi nož
med mano in pa med bridkostjo mojo,

kako bo brž razsodil težko pravdo,
 ki tvoja je izkušnja in modrost
 ni razsoditi mogla. Ne odlašaj,
 ne čakaj več; po smrti hrepením,
 če svèt tvoj ne pomore mi v bridkosti.

L o r e n z o.

Stoj, zdí se mi, da vidím upanje!
 A treba je odločnosti obupne,
 kakor je zlò, ki naj mu ubežimo.
 Ako imaš močí, da se ubiješ,
 popred ko s Parisom se poročiš,
 ne dvomim, da se ne ustrašiš sredstva
 smrti podobnega, ki te odreši
 sramote, ko bi smrt celó objela,
 da ubežiš ji. Če si upaš to,
 tedaj ponudim svojo ti pomoč.

J u l i j a.

O, rajši, kakor da se poročim,
 mi zapovej, da s stolpa tam naj skočim,
 da grem med kače, med razbojnike,
 prikleni me na divjega medveda;
 v mrtvašnico zakleni me ponoči,
 kjer klopotajo trhli okostnjáki,
 čeljusti prazne se režé v lobanjah;
 reci, da grem v grob novo izkopan,
 in v haljo se mrličevo zavijem.
 Če govorili so o teh stvareh,
 sem trepetala, ali zdaj vse to
 brez straha bi storila, da ostanem
 soprogu sladkemu čista soproga.

L o r e n z o.

Dobro! Pojdi domov, vesela bodi,
 obljubi jim, da pojdeš pred oltar;
 jutri je sredo; skrbi, da boš jutri
 ponoči sama v svoji spalnici,
 ne daj, da spala dojka bi pri tebi.
 In kadar ležeš, vzemi to steklenko,
 izpij pijačo, zvrženo iz zéli.
 In koj bo spreletelo te po žilah
 mrzlo in trudno, onemogel bo
 življenja duh; kri bo izpremenila
 navadno pot, srce ne bo več bîlo.
 Nič né bo o življenju pričalo,
 ne bo več diha in toplote ne;
 ne bo več rož na licih, ustnicah,
 razpadle bodo v siv pepel: zagrnil
 se bo zastôr očí, ko da bi smrt
 zastrla dan življenja; trd in mrzel,
 močí oropan gíbke bo vsak ud.
 Tako podoba smrti boš ostala
 ur dvainštirideset, a potem
 se boš vzbudila ko iz sladkih sanj.
 Ko pride zjutraj ženin, da te vzdrami,
 ležala boš mrtvâ na postelji;
 potem (kakor je šega v naših krajih)
 v obleki praznični in nezakrito
 te poneso v grobišče Capuletov.
 Predno se vzdramiš, bo iz pisem mojih
 izvedel Romeo, kaj sva sklenila
 ter pride sem; v grobišču tihem bova
 obadva čakala, da se vzbudiš,

in Romeo te spremi v Mantovo
še tisto noč. — Tako boš ubežala
sramoti, če nestanovitnost slaba
in ženska plahost ne premaga ti
srcá ob izvršitvi.

Julija.

Daj mi, oče,
o daj mi, ne govôri o bojazni!

Lorenzo.

Bog s tabo! Vzemi in ostani trdna!
Ob tem pa pošljem urno fratra s pismom
na tvojega soproga v Mantovo.

Julija.

Moči mi daj, ljubezen, pomoči
bo moč mi dala. Zbogom, dragi oče! (Oba odideta.)

Drugi prizor.

Soba v hiši Capuletovi.

Capulet, grofica Capulet, dojka in služabniki
nastopijo.

Capulet (služabniku.)

Povabi mi goste, ki so tu napisani! (Služabnik
odide. Drugemu služabniku.) Ti, fant pa pojdi, in najmi
dvajset dobrih kuharjev!

Služabnik.

Ne boste dobili slabih, milostivi gospod; gledal bom prej, če si znajo prste oblizati.

Capulet.

Kakšna poskušnja pa je to?

Služabnik:

Ej, milostivi gospod, slab kuhar bi bil, ki bi še svojih prstov ne znal oblizati. Kdor torej tega ne zna, ni po mojih mislih.

Capulet.

Daj da se odpraviš! (Služabnik odide.)

Časa je malo, mnogo bo narobe.

(Dojki.) Kako je, dojka? Ali je šla k patru?

Dojka.

Dà, zares.

Capulet.

Prav! Morda jo pripravi k pameti; abotna, svojeglavna stvar je pač.

Julija nastopi.

Dojka.

Poglejte, kak vesela tam prihaja od spóvedi.

Capulet.

No, trmica? Povej, kod si hodila?

Julija.

Kjer sem se učila
obžalovati neubógljivost
nasproti Vam in pa ukazom Vašim
in kjer mi je naročil sveti oče,
da padem na kolena tu pred Vas
in prosim oproščenja. Oprostite!
Odslej bom zmirom Vas ubogala.

Capulet.

Pojdite koj po grofa in povejte,
da bo poroka jutri zjutraj že.

Julija.

Sešla sva bila z grofom se pri patru
in izkazala sem mu vso ljubezen,
ki mi jo dovolila je spodobnost.

Capulet.

Prav! Dobro! To me veseli. — Le vstani!
Tako je prav! — Pokličite mi grofa.
Sto vragov! pravim, da pojdite ponj! (Služabnik
[odide.]

Kakor je Bog v nebesih, modri pater
zasluži vsega mesta čast in hvalo.

Julija.

Pojdite, dojka, ali nečete
z menoj, da lišp izbereva za jutri?

Grofica Capulet.

Ne, pred četrtkom ne; saj je še časa.

Capulet.

Dojka, le pojdi z njo! Jutri pa v cerkev! (Julija
[in dojka odideta.]

Grofica Capulet.

Tesnó nam pojde jutri: noč je skoro.

Capulet.

Kaj, strela božja, ročno se okrenem!
Vse pojde gladko, žena, to ti rečem.
Ti pojdi k Juliji, pomagaj ji,
da se pripravi. Jaz ne pojdem spat:
pustite me; to pot bom gospodinja. —
Haló! Kaj ni človeka več pri hiši? —
No, pojdem k grofu sam, da ga našenem
za jutri; kak mi je srcé lahkó
odkar se je deklè spametovalo. (Odide z grofico.)

Četrti prizor.

Julijina izba.

Julija in dojka v pogovoru.

Julija.

Resnično, ta obleka je najlepša. —
A ljuba dojka, prosim te, ostavi
me to noč samo; mnogo sem grešila,
zató je treba, da veliko molim,
da se ozró usmiljena nebesa
s smehljajem blagim name grešnico.

Grofica Capulet nastopi.

Grofica Capulet.

Ali imata mnogo opravila?

Ali me rabita?

Julija.

Ne, blaga mati,
izbrali sva že vse, kar je potreba.
Če vam je prav, ostávite me samo
in dojka naj ponoči z Vami bdí;
saj Vam je dala naglica gotovo
opravkov polne róke.

Grofica Capulet.

Lahko noč!

Le v postelj zdaj; treba ti je počitka.

(Odide z dojko.)

Julija.

Zbogom!

Bog vedi, kdaj se zopet vidimo.

Po žilah me spreleta truden mraz,

umira skoro mi življenja ogenj.

Pokličem ju nazaj v tolažbo svojo. —

Dojka! — A kaj bi ona? Sama moram
nalogo svojo grenko izvršiti.

Pridi, moj kelih! —

A kaj, če je ta voda brez učinka

in bi me poročili siloma?

Ne! To naj me varuje. — Leži tu! —

(Položi bodalce poleg sebe.)

Ali ni morda strup, ki je menih
 z umetnostjo zvijačno mi ga zvaril,
 da ga poroka ta ne onečasti,
 ker me je bil poročil z Romeom?
 Tako je, se bojim; ne, zdi se mi,
 da ni tako, tako ne more biti;
 Lorenzo je pobožen mož; ne smem
 udajati se tej pregrešni sumnji.
 Ali če se vzbudim v grobišču temnem
 predno me pride rešit Romeo?
 O groza! Ali se ne zadušim
 v tej kleti, ki otrovna usta niso
 ji dihala nikoli čistih vzduhov
 in bom ležala mrtva, kadar pride?
 In če živim, kaj ne zgodí se lahko,
 da smrti in noči podoba strašna,
 grozota kraja, stare katakombe,
 kjer okostnjáki vseh pradedov mojih
 v stoletjih nakopičeni ležē,
 krvavi Tybalt, šele pokopan,
 trohni v mrtvaškem prtu; kjer strahovi
 ob uri se polnočni vzdigajo: —
 gorjé, gorjé! Kaj ne zgodí se lahko,
 da se predramim — in ostudni puh,
 duhov preplašenih škrbèt skrivnostni,
 da človek, ki ga sliši, obnorí —
 o, če se zdramim, kaj ne bom zblaznela
 sredi strahot neznanih? Kaj ne bom
 igrala se s kostmi očetov svojih?
 In potegnila Tybalta iz prta?

In v besnosti s kostjó pradedovo
 razbála si razmučene možgane?
 Glejte! Prikazen Tybaltovo vidim;
 Romea zasleduje, ki je bil
 nasadil ga na meč. — Stoj, Tybalt, stoj! —
 Jaz pridem, Romeo! To pijem tebi.
 (Zgrudi se na postelj.)

Četrtri prizor.

Dvorana v Capuletovi hiši.

Grofica Capulet in dojka nastopita.

Grofica Capulet.

Vzemite ključe, več dišáv je treba.

Dojka.

In pomaranč zahteva slaščičar.

Capulet nastopi.

Capulet.

Okrénite se! Ročno! Že je v drugo
 zapel petelin; tri je; dan zvoní. —
 Poglej zaradi tort, Angelika,
 in nič ne hrani!

Dojka.

Ej, Vi loncelízec,
 pojdite spat! — Jutri boste pa bolni,
 ko niste bili v postelji vso noč.

~~Grofica~~ Capulet.

Prav nič bolan! Kaj? Še za manj sem bdél
cele noči, pa nisem bil bolan.

grofica Capulet.

Dà, dà! Prav imeniten tičji lovec
ste bili svoje dni. A zdaj Vas bom
že čuvala čuvanja takega. (Odide z dojko.)

Capulet.

O stan zakonski, ti bridkosti stan!
Služabniki z ražnji, poleni in koši gredó preko odra-

Capulet.

Kaj neseš tukaj, fant?

Služabnik.

Za kuharja, gospod; kaj je, ne vem.

Capulet.

Zaprì, zaprì! (Služabnik odide.) Prinesi suhih
[štorov!

Pokličì Petra, on že vé, kjé so.

Drugi služabnik.

Če Vam je treba štor, saj sem tukaj,
čemu bi Petra klicalì, gospod?

Capulet.

Strela! Dobro povedal! Bister fant!
Zatorej bodi štorov glavni štor!
Res, dan je že; grof pride skoro z godbo.
Tako je bil obljubil; slišim ga.
Hej! Žena! Dojka! Halo, dojka! Hej!

Dojka nastopi.

Capulet.

Vzbudite Julijo! Nališpajte
jo kakor je potreba, jaz pa pojdem
in razgovarjam z grofom se dotlej.
Hitíte! Urno! Ženin je že tu.
Brž, pravim! (Odide.)

Peti prizor.

Izba Julijina.

Julija na postelji. Dojka nastopi.

Dojka.

Hej, gospodična! — Julija! — Kak spí! —
Hej, jagnjece! Hej, gospodična! — Fej,
zaspanka! — Golobica moja, pravim!
Srček! Nevestica! — Kaj? Nič glasú? —
Mordà bi spali radi za ves teden,
ker drevi, stavim, da ne boste spali,
za to bo skrbel grof. — Hej, srečna svatba!
Kako vam zdravo spí! A moram jo
vzbuditi. — Gosposdična! Gosposdična!
Le glejte, da Vas ne zasači grof
še v postelji, on Vas predrami hitro,
kaj mislite? — In že oblečena?
Oblekli ste se in ste legli spet?
Nič ne pomaga, moram Vas vzbuditi.
Hej, gospodična! Gosposdična! Gosposdična! —
O Bog! O Bog! Mrtva je! Pomagajte!

Sveta nebesa, kaj sem doživela!
Brž špirita! Gospod! Gospa grofica! —

Grofica Capulet nastopi.

Grofica Capulet.

Zakaj kričite?

Dojka.

O nesrečni dan!

Grofica Capulet.

Kaj je?

Dojka.

O glejte! O bridkosti dan!

Grofica.

Gorjé, gorjé! Otrok! Življenje moje!
Oživi! Vzdrami se! Če ne, umrjem
s teboj! O pomagajte! Pomagajte!
Kličite vendar na pomoč!

Capulet nastopi.

Capulet.

Sramujte se! Kaj čaka Julija?

Grof je že tu.

Dojka.

Umrla je! Mrtvâ je! O gorjé!

Grofica Capulet.

Gorjé, gorjé! Mrtvâ, mrtva, mrtva!

Capulet.

Dajte, da vidim jo! — Bog nam pomagaj!

Mrzla je, kri se ne pretaka več,
trdi so udje njeni; od teh ustnic
je zdavnaj poslovalo se življenje.
Smrt jo odeva, ko pomladnja slana
najlepši cvet na polju. — O prokleta
ta ura! Jaz ubogi stari mož!

Dojka.

O dan nesrečni!

Grofica Capulet.

O nesrečna ura!

Capulet.

Smrt, ki mi jo je vzela, da izsili
tožbé mi glasne, veže jezik moj.

Lorenzo, grof Paris, Peter in muzikantje nastopijo.

Lorenzo.

Pojdite! Ali je nevesta že
pripravljena, da se napoti v cerkev?

Capulet.

Pripravljena, da pojde in da níkdar
se ne povrne več. (Parisu.) O sin moj, glej,
noč pred poroko tvojo je ljubila
nevesto tvojo smrt. Glej, tam leži
cvetica, ovenela v njenih rokah.
Moj zet je smrt in smrt je dedič moj;
snubila mi je hčerko. Jaz umrjem
in ji zapišem vse: teló in hiša,
vse naj bo njeno.

Paris.

Kako sem čakal zarje tega dneva,
in tako žalost je odkrila mi?

Grofica Capulet.

O zlóčesti, sovražni, črni dan!
Ura najžalostnejša, kar jih čas
je videl v svojem dolgem romanju.
Le eno samo, dobro, ljubo dete;
le eno bitje, ki bi me vedrilo
in tolažilo, ali smrt okrutna
iztrgala mi je še to edino.

Dojka.

Gorjé! O toge — togepolni dan!
Nad vse nesrečni dan, žalobni dan,
kakor ga nisem videla nikoli!
O dan, o dan, o dan, o črni dan!
Dneva tak črnega še ni bilò!
O tožni dan! O tožni dan!

Paris.

Ločena! Zapeljana! Žaljena!
Ubita! — O prokleta, zlobna smrt
ki si jo zapeljala, tak okrutno,
okrutno jo zgrudíla! O življenje,
o ljubav! — ne, ljubezen samo v smrti!

Capulet.

Sovražena! Zasramovana! Strta!
Ubita! O bridkosti polni čas,
zakaj si prišel zdaj morit, morit
veselje naše? — O otrok! Otrok!

Ti duša moja, ne otrok moj! — Mrtev,
mrtev! Gorjé, otroka ne imeti!
Vsa moja sreča je umrla s tabo.

L o r e n z o.

Nehajte! To divjanje ne umiri
divjanja bolečine vaše; z nebom
delili ste to lepo deklico,
zdaj pa ima nebo jo v so in boljše
je zanjo. Ohraniti niste mogli
pred smrtjo dela svojega; nebesa
pa hranijo svoj del v življenju večnem.
Želeli ste, da jo povišate;
bilà bi nam nebesa, ako bi
povišano jo videli: in zdaj
žalujete, ko je povišana
visoko nad oblake, do nebes?
Kakó je napačna ljubezen vaša!
Kaj tožite, ker je osrečena?
Žena, ki je predolgo poročena,
je poročena slabo; blagor ji,
ki zgodaj si je Kristusa izbrala.
Branite solzam, sujte rožmarina
na njeno lepo truplo in po šegi
nesíte v cerkev jo v poročnem krilu.
Dasi natura žalosti zahteva
smehljá se resna pamet njenim solzam.

C a p u l e t

Kar smo pripravili za praznovanje
služilo bo zdaj črni žalosti.

Vesela pesem strun bo zvon mrtvaški
in svatovanje bo pogrebščina;
svatovske pesmi bodo črne maše,
rakev bo kitil zdaj poročni venec,
v nasprotje se bo spremenilo vse.

Lorenzo.

Gospod, ostavite jo zdaj! — Gospá,
pojdite z njim! — In tudi Vi, grof Paris! —
Pripravite se vsi, da spremimo
to lepo mrtvo truplo v grob očetov.
Bog Vas je kaznoval za grehe Vaše,
ne skušajte ga in ubogajte!

(Capulet, grofica Capulet, grof Paris in Lorenzo
odidejo.)

Prvi godec.

Pri moji veri, zdaj pa lahko vtaknemo svoje
piščali ter se poberemo.

Dojka.

Vtahnite, le vtahnite, dragi moji!
Reči so tukaj grozno klaverne. (Odide.)

Drugi godec (pokaže na svoj inštrument.)

Vrag vedi, te reči so res precej klaverne, ampak
glas imajo dober.

Peter.

O godci, ljubi godci zaigrajte:
»Veselo, srce moje, in zapoj!«

Le brž, če vam je mar življenje moje:
»Veselo, srce!«

Prvi godec.

Zakaj pa: »Veselo, srce?«

Peter.

O godci, ker moje srce samo gode: »Moje srce je bridkosti polno.« O, zaigrajte vesele litanije, da me malo razvedrite!

Drugi godec.

Nič litanij! Zdaj ni igranja čas!

Peter.

Tak nečete?

Godci.

Ne.

Peter.

Dobro, vam jo že
zabelim.

Prvi godec

Kaj pa nam zabelite?

Peter.

Nič dobrega, toliko vam rečem; razbijem vam inštrumente na bučah. Jaz vas bom že zdo-re-mi-fa-so-lasal! Notirajte si to!

Prvi godec.

Če nas zdo-re-mi-fa-so-lasáte, tedaj nas Vi notirate.

P e t e r.

Napnite svoja koštrunska ušesa, kakor ste napeli koštrunove strune na svoje gosli. Odgovorite pametno :

»Če v bridkosti črni
srce trepetá
godbe glas srebrni« —

Zakaj pa »glas srebrni?« Zakaj pa »godbe glas srebrni?« Kaj pravite, Janez Kolofonium ?

P r v i g o d e c.

Ej no, mosjé, zató ker se srebro prijetno glasí.

P e t e r.

Budalost! — Kaj pa Vi, Miha Trobilo ?

D r u g i g o d e c.

»Srebrni glas« zategadelj, ker se glasí godba samo za srebro.

P e t e r.

Tudi budalost! — Kaj pa Vi, Jaka Kričaj ?

T r e t j i g o d e c.

Vražja stvar, sam ne vem, kaj bi dejál.

P e t e r.

O, prosim Vas oproščenja! Vi ste pevec, požete samo; povedal bom torej namesto Vas. Reče se »godbe glas srebrni,« zató ker dobé godci malokdaj zlatá za svojo godbo.

»Godbe glas srebrni
mu tolažbe dá.«

Odide pojoč.)
10*

Prvi godec.

Prebrisan tič.

Drugi godec.

Vrag ga vzemi! Pojdimo noter, čakajmo, da pridejo pogrebci; morda bo kaj ugrizniti. (Vsi odidejo.)

Peto dejanje.

Prvi prizor.

Cesta v Mantovi.

Romeo nastopi.

Romeo.

Če smem verjeti spanja lepim slikam
mi sanje srečo oznanujejo.

Veselo danes na prestolu svojem
stoluje prsi mojih gospodar;

duh nepoznan me vzdiga proti nebu
na perotnicah misli rádostnih.

Prišla je v sanjah k meni moja žena,
mrtvega me je našla (čudne sanje,
ki dajejo mrliču misliti!)

in tak je vroče me poljubovala,
da sem od mrtvih vstal in cesar bil.

Ah srce, kak nebeška je ljubezen,
ko je že senca njena tak sladkà.

Baltazar nastopi.

Romeo.

Novice iz Verone! Dàj, kakó je?

Kaj ne prinašaš pisem mi od pátra?

Kaj dela moja žena? Kaj moj oče?

Še enkrat: kak godí se Juliji?
Ker vse je dobro, če je dobro nji.

Baltazar.

No, nji je dobro, vse je torej dobro.
Teló ji spi v grobišču Capuletov
in njena duša je med angelji.
Videl sem, ko so v grob jo položili,
nató sem jezdil sem, da Vam oznanim.
Oprostite mi sporočilo grenko,
zakaj izpolnil sem le Vaš ukàz.

Romeo.

Tako je torej? Zvezde moje, zbogom!
Poznaš moj dom: prinesi mi papirja
in tinte, najmi konj; to noč odidem.

Baltazar.

Ne smem Vas takega ostaviti;
tako ste blede in pogledi Vaši
oznanjajo nesrečo.

Romeo.

Motiš se.

Le pojdi kamor sem ti bil ukazal.
Kaj nimaš pisem zame od meniha?

Baltazar.

Ne, dragi moj gospod.

Romeo.

To nič ne dé;
idi in najmi konj; jaz pridem precej.

(Baltazar odide.)

Nocoj bom spal pri tebi, Julija!
 Treba je najti sredstva. — O, kak hitro
 rodi obupanje obupen svèt!
 Lekár mi je prišel na misel; tod
 nekje stanuje. Videl sem ga zadnjič,
 raztrganega, zmršene obrvi;
 izbiral je zelí; pogled njegov
 udrt; izmozgalo ga je uboštvo;
 tam v skromni prodajalnici je visel
 želvine kos, nabasan krokodil,
 vmes čudne ribje kože; na polici
 steklenke prazne in zeleni lonci,
 mehurji, sémena pokvarjena,
 vrvice, stare rožne testenice,
 vse to naredko razpostavljeno;
 in vidim to beraštvo in si mislim:
 če bi kdo strupa hotel, ta berač
 bi ga prodal, dasi je v Mantovi
 pod smrtno kaznijo zabranjeno.
 O, misel ta je bila dobra slutja,
 mora mi dati strupa siromak.
 Če se ne motim, to je dom njegov:
 zaprl je ropotijo, ker je praznik.
 Lekarnik! Hej!

Lekár pride iz hiše.

L e k a r.

Kdo kliče tako glasno?

R o m e o.

Mož pridi sem! — Vidim, da si ubog.
 Ná, tu imaš štirideset cekinov

in daj mi strupa, daj pijače krepke,
 ki brž po žilah vseh razlije se,
 da zgrudi se življenja trudni pivec
 in siloma izbruhne mu iz prsi
 življenja dih, kakor užgan smodnik
 zabliska se iz topa strašne cevi.

L e k a r.

Imam pač takih smrtnih medicin,
 a kdor prodaja jih, zapade smrti.

R o m e o.

Tako si gol in nag, tako ubog,
 ves poln nadlog in smrti se bojiš ?
 Glad ti sedi na licih izsušenih,
 v pogledu votlem strada ti beraštvo,
 razcapana ti skrb visi na hrbtu,
 svet ni prijatelj tvoj in tudi ne
 zakon njegov; svet nima zakona,
 ki bi napravil te bogatega;
 ne bodi več ubog; prelomi zakon
 in vzemi!

L e k a r.

Le uboštvo moje kloni
 ne volja moja.

R o m e o.

Tvojemu uboštvu
 ne volji tvoji dajem te cekine.

L e k a r.

Denite tale prašek v tekočino
 kakoršnokoli in izpijte jo;

če moč imeli mož bi dvajseterih,
pomagalo bi Vam na oni svet.

R o m e o.

Tu je denar tvoj — hujši strup za dušo
človekovo, ki na tem gnusnem svetu
umorov več ima na vesti, kakor
pijačica uboga, ki ne smeš je
prodajati. Nisi prodal mi strupa,
jaz sem ga tebi dal. — Bog s tabo, človek,
nakupi si jedí in rêdi se! —
Z menoj zdaj brž, pijača ti zdravilna,
ne strup; spremi me k grobu Julije!

Drugi prizor.

Verona.

Celica Lorenzova.

Brat Janez nastopi.

Janez.

Častiti oče frančiškanec, hej!

Lorenzo nastopi.

Lorenzo.

Glas brata Janeza! — Dobro mi došel
iz Mantove! Kaj pravi Romeo?
Daj pismo, če je pismeno sporočil!

J a n e z.

Šel sem, da najdem brata bosonožca
iz reda našega, ki hodi v mesto
bolnikom streč, da bi na pot me sprer^{nil};
ko sem ga našel v mestu pri bolniku
so mislili najeti pazniki,
da v hiši sva okuženi bilà ;
brž zapečatili so hišna vrata
in niso naju več pustili ven.
Zatorej nisem mogel v Mantovo.

L o r e n z o.

Kdo pa je nesel pismo Romeu ?

J a n e z.

Tu ga imaš, poslal ga nisem dalje ;
oddati nisem mogel ga nikomur,
tako so bali se okuženja .

L o r e n z o.

Nezgoda vseh nezgod ! Pri mojem red^u,
pismo ni bilo prazno : o stvareh
je važnih govorilo, iz zamude
bi lahko se nevarnost nam rodila.
Brat Janez, pojdi in prinesi mi
takoj železo v mojo celico.

J a n e z.

Pojdem in ti prinesem, brat Lorenzo. (Odide.)

L o r e n z o.

Zdaj moram na pokopališče sam ;
čez ure tri se vzdrami Julija,

očitala mi bo, ker Romeo
ni prišel in ničesar ni izvedel.
Še enkrat pišem hitro v Mantovo,
dotlej pa skrijem v celici jo svoji,
da pride Romeo. Ubogo dete!
V temotnem grobu mrtvec živ leži! (Odide.)

Tretji prizor.

Pokopališče; na njem rodbinski grob Capule-
tovih.

Paris in njegov paž s cveticami in bakljo nastopita.

Paris.

Fant, daj mi bakljo in ostani zadaj! —
Ne, fant, ugasni bakljo; ni potreba
da vidi kdo me tukaj. Lezi tjà
pod oni brest, dèni uho na zemljo,
votlo in razrahljeno od grobov,
in čul boš vsak korak, ki se približa;
tedaj zažvižgaj. Daj mi te cvetice
in stori kakor sem ti bil ukazal.

Paž.

Strah me je skoro tako samega
tu med grobovi, a poskusil bom. (Odide.)

Paris.

Cvetic ti trosim, cvetka ovenela.
Gorjé! Iz kamna je in iz trohnobe
tvoj hram poročni, ki z vodo dišečo
ga orosim in pa s potokom solz,

privrelih iz srcá; naj druží naju
 ta tiha svatba vsako noč: na grob
 ti trosim cvetk in jih rosím s solzami. (Paž žvižga.)
 Fant daje znamenje, nekdo se bliža.
 Čegav prihaja zločesti korak
 sedmino motít mi ljubezni svete?
 In z bakljo? Noč zakrij me za trenotek! (Stopi
 [v stran.]

Romeo in Baltazar z bakljo, sekíro itd. nastopita.

R o m e o.

Daj mi železo in sekíro sem!
 Vzemi to pismo: jutri zjutraj glej,
 da izročiš ga mojemu očetu.
 Daj bakljo! Če tí je življenje drago:
 karkoli vidiš in karkoli slišiš,
 ne gani se, ne moti me! Jaz pojdem
 tjà dol v mrtvaško posteljo, da vidim
 obraz soproge svoje in posebnò,
 da s prsta snamem dragocen ji prstan,
 ki potrebujem ga za važno stvar.
 Zatorej pojdi! Ako pa se vrneš,
 da vohal bi, kaj tukaj nameravam —
 tedàj, pri Bogu! strgam te na kosce
 in jih razsejem po teh željnih tleh.
 Divji je čas in divji moj namen,
 groznejši še in neizprosnejši
 ko lačni tiger in tuleče morje.

B a l t a z a r.

Pojdem tedàj, gospod, ne bom Vas motil.

R o m e o.

Tako storiš prijateljsko. Ná, vzemi,
ti blagi človek, živi, bodi srečen
in dobro se imej!

B a l t a z a r (zase.)

Naj bo karkoli, skrijem se tod blizu,
očem njegovim divjim ne zaupam. (Odstrani se.)

R o m e o.

O žrelo nenasitno! Trebuh smrti!
Ki si požrl svetá najdražjo stvar!
Tako ulomim trhle ti čeljusti,
potisnem v žrelo hrane ti še večť (Ulomi vrata
[grobišča.]

P a r i s (zase.)

Ha! Glej, prognani, drzni Montague,
ki Juliji je bratranca umoril;
vsled te bridkosti, pravijo, da je
umrlo lepo dete; zdaj prihaja,
da skrunil bi mrlíča; primem ga. (Stopi bližje.)
(Romeu.) Pusti početje grešno, Montague!
Kaj iščeš maščevanja še po smrti?
Prognani hudodelec, pojdi z mano,
ubogaj me, zakaj umreti moraš!

R o m e o.

To moram, res: zató sem prišel sem.
Ne skušaj, mladi mož, obupanca!
Pusti me, béži; misli, kdo tu spí!

Kaj ni te strah? Rotim te, o mladenič,
 ne vali mi na glavo nove krivde,
 če besnega napraviš me; o pojdi!
 Za Boga, bolj te ljubim nego sebe;
 orožen proti sebi samemu
 sem prišel sem; rotim te, béži, hiti,
 živi in misli, da je bil usmiljen
 obupanec, ki ti je vélel stran.

Paris.

Rotenje tvoje me ne briga nič
 in primem te, prognani hudodelec.

Romeo.

Rad bi me silil? Dečko, váruj se! (Borita se.)

Paž.

Borita se. Brž, da pokličem stražo! (Odide.)

Paris.

Minilo je! (Pade.) Če si usmiljen, človek,
 odprì ta grob in k Juliji me deni! (Umrtje.)

Romeo.

To hočem. — Naj pogledam mu v obraz:
 grof Paris, bratranec Mercutijev.
 Kako je pač dejál služabnik môj
 ko sva jahala sem in duša moja
 razburjena ni slišala besede?
 Mislim, da zaročiti so hoteli
 Julijo grofu Parisu; kaj ni
 dejal tako? Ali se mi le sanja?

Ali si morda v blaznosti domišljam,
 zató ker je o Juliji govoril ?
 O daj mi svojo roko ti, ko jaz
 zapisan v zlè usode črne bukve !
 Pokopljem te, mladenič moj ubiti,
 v grob zmagonosen. — Grob ? Ne, hram svetlobe !
 Tukaj spí Julija : lepota njena
 prestvarila je bila črni grob
 v dvorano razsvetljeno. — Tukaj léži,
 mrtvec, ki te je mrtvec bil pokopal! — (Položi
 [Parisa v grob.]

Zgodi se, da umirajočega
 obide sladka radost ; zadnji žar
 življenja pravijo tej radosti.
 Prišel je v dušo mojo zadnji žar. —
 O srce moje, moja žena ! Smrt,
 ki je sesala balzam tvoje sape,
 lepote tvoje ní premagala.
 Nisi premagana : lepote prapor
 rudí na licih ti, na ustnicah ;
 na njih še ni bilà razvila smrt
 prapora bledega. — Kaj ti si tukaj,
 Tybalt, v krvavem prtú ? Kak bi mogel
 ti bolj ustreči, kakor da z rokó,
 ki zrušila mladost je bila tvojo
 končan ti zdaj sovražnika mladost ?
 Oprosti mi ! — O draga Julija,
 zakaj si tako lepa ? Kaj naj mislim,
 da je vzplamtela breztelesna smrt
 v ljubezni zate, da v temi te čuva,
 okostnik suhi, svojo ljubico ?

Bojim se in zato te ne ostavim
 nikoli več, nikoli več ne pridem
 iz te palače temne; tu ostanem
 pri črvih, ki so ti služabniki.
 Tu si napravim svojo večno postelj
 in vržem raz teló življenja trudno
 breme sovražnih zvezd. — Očí, ozrite
 se nanjo zadnjikrat! Roké, vzemíte
 objem poslednji! Ustnice, ve duri
 življenja, zapečatite s poljubom
 pravičnim najino pogodbo večno
 skopuhu smrti! — Pridi, moj vodnik!
 Moj grenki spremljevalec! Ti obupni
 krmilar! Zdaj zaženi sunkoma
 to svojo barko, bolno od viharjev,
 trešči jo med pečí! To pijem tebi,
 krmilar moj, potopi se kjerkoli!
 To moji dragi! — O lekar pošteni,
 hitro deluje tvoja medicina! —
 Takó poljubovaje umrjem. (Umrje.)

Lorenzo pride od druge strani pokopališča s svetilko, železom
 in lopato.

Lorenzo.

Pomozi sveti Franc! Velikokrat
 so se spotikale noge mi stare
 že ob grobovih! Kdo je tu?

Baltazar.

Prijatelj,
 ki ste mu znani.

Lorenzo.

Bog te blagoslovi!
Povej, prijatelj moj, čegava baklja
tam sveti črvom in lobanjam slepim?
Zdí se mi, da je v Capuletovem
grobišču.

Baltazar.

Da, moj gospodar je tam,
prijatelj Vaš.

Lorenzo.

Kdo?

Baltazar.

Romeo.

Lorenzo.

Kak dolgo?

Baltazar.

Dobre pol ure.

Lorenzo.

Pojdi z mano v grob!

Baltazar.

Ne smem, gospod moj mi je bil zažugal
smrt strahovito, če bi tu ostal
in gledal na skrivaj, kaj dela v grobu.

Lorenzo.

Ostani, pojdem sam! — Groza me je;
o, zlè nesreče se bojím.

Baltazar.

Ko spal sem
pod onim brestom, se mi je sanjalo,
da sta gospod moj in še nekdo drugi
borila se: in ta je ónega
ubil.

Lorenzo.

Romeo? (Gre bližje.) O gorjé, gorjé mi!
Čegava kri se je bila razlila
Kaj hočeta ta meča vse krvava
v hramu pokoja? (Stopi v grob.) Romeo! — Ah,
[bled! —
In kdo še? Paris tudi? V svoji krvi?
Katera ura neusmiljena
je to storila? — Julija se dramí.

Julija

(se vzdramí.) O tolažnik moj! Kje je moj soprog?
Prav dobro vem, kje morala bi biti,
in tukaj sem. — Kje je moj Romeo? (Bližajo se
[koraki.]

Lorenzo.

Jaz čujem šum. — Bežite, gospodična
iz jame kug in spanja smrtnega;
moč, ki se ji ustavlja ne smemo,
razdrla je naklepe naše. Pridi!
Mrtev leži tvoj mož na prsih tvojih,
mrtev je Paris; pridi; ne sprašuj,
ne čakaj, že prihaja straža. Pojdi,
otrok ti moj! (Šum zadaj.) Ne smem ostati več.
[Odide.]

Julija.

Le pojdi, beži! Jaz ne pojdem stran.
 Kaj je to? Čaša, ki se ljubček moj
 oklepa s krčevito jo roko. —
 Strup, vidim, bil mu je prezgodnja smrt. —
 O ti zavistneš! Da si vse izpil,
 da niti kapljice dobrótljive
 nisi privoščil mi, da pridem k tebi! —
 Ustnice ti poljubim. Ah, mordá
 ostalo je na njih še malo strupa,
 takó da umrjem v sladkosti. (Poljubi ga.) Gorke
 so tvoje ustnice. —

Stražnik

(za sceno.) Kjé, fant? Pokaži!

Julija.

Kaj? Šum? — Le brž. — (Prime Romeov nož.)
 O dobrodošli nož!
 To bodi tvoja nožnica. (Zabode se.) Rjavi
 in daj mi, da umrjem. (Zgrudi se na Romeovo truplo
 [in hmrje.]
 Stražniki s Parisovim pažem nastopijo.)

Paž.

Tam je bilò in baklja še gorí.

Prvi sražnik.

Tlà vsa krvava! — Preiščita dva
 pokopališče in kogar dobita
 ga prímita. — (Dva stražnika odideta.) O žalosten
 [pogled!]

Tù grof leží ubit! In Julija
 še krvaví, pravkar izdihnila,
 ko v grobu tem že dva dni je ležala. —
 Brž oznaníte knezu! Capulete
 vzdramite, k Montaguejevím hitite,
 vi drugi, iščíte! (Drugi stražniki odidejo.) Nesreča je
 odgrnjena očém, a vzrok resnični
 odgrne nam poizvedávanje.

Nekateri stražniki se vrnejo z Baltazarjem.

Drugi stražnik.

Tukaj je sluga Romeov; dobili
 smo ga tu blizu na pokopališču.

Prvi stražnik.

Čuvajte ga, dokler ne pride knez.

Drugi stražnik z Lorenzom.

Tretji stražnik.

Tu je menih, joka se in se trese;
 vzeli smo mu lopato in sekiro
 ko z one je strani prihajal sem.

Prvi stražnik.

Sumnjivo znamenje! Držite mi
 tudi meniha!

Knez nastopi s spremstvom.

Knez.

Kakšna nesreča, vzdramljena tak rano,
 iz jutranjega spanja nas budí?

Capulet, grofica Capulet in drugi nastopijo.

Capulet.

Kaj oznanuje víkanje ljudi?

Grofica Capulet.

Na cesti vpije ljudstvo; »Romeo!«
in »Julija!« in »Paris« vse kričí,
hití, valí se k našemu grobišču.

Knez.

Kakšna strahota nam gluší uhó?

Prvi stražnik.

Presvetli knez, grof Paris tu leží
ubít; Romeo mrtev; Julija,
prej mrtva, gorka zdaj, šele ubita.

Knez.

Íščite krivcev teh zlodejstev strašnih.

Prvi stražnik.

Tu sta menih in sluga Romeov;
nosila sta reči, ki so pripravne,
da z njimi siloma se grob ulomi.

Capulet.

O Bog usmiljeni! — O žena, glej,
kak hčerka najina tam krvaví!
Nož se je zmotil: nožnica, glej, prazna
na hrbtu Montaguejevem leží,
nož sam pa se je zmotil v njene grudi,

Grofica Capulet.

Gorjé mi! Smrtni ta pogled oznanja
starosti moji grob, ko zvon mrtvaški.

Montague in drugi nastopijo.

Knez.

Sèm pridi, Montague! Zgodaj si vsta],
da vidiš sina, ki je zgodaj legel.

Montague.

O knez! To noč mi je umrla žena
od žalosti, ker ji je sin prognan.
Kakšna bridkost še čaka mojo starost?

Knez.

Tja se ozrì!

Montague.

O sinko moj! Kako se to spodobi,
da pred očetom svojim siliš v grob?

Knez.

Naj hranijo vam usta žalovanje,
dokler skrivnosti ne razjasnimo
in ne spoznamo vzrok jim in izvor.
Potem bom sam poveljnik vaše toge
in k smrti vodil vas. — Tiho dotlej!
Nesreča bodi suženj potrpljenja.
Privedite osebe nam sumljive!

Lorenzo.

Zadeva me, dasi najslabšega,
največji sum moritve strahovite,
ker proti meni ura sta in kraj.

Tukaj stojim, in tožim se in branim,
tožnik in zagovornik svoj obenem.

Knez.

Kar veš 'o vsem, povej nam brez ovinkov!

Lorenzo.

Nakratko vam povem; za govor dolg
je zdaj preslaba moje sape moč.

Romeo, ki pred vami tu leži
je bil te Julije zakonski mož
in Julija njegova zvesta žena.

Poročil sem ju bil naskrivoma;
njen dan poročni je bil Tybaltov
poslednji dan; smrt zgodnja je njegova
prognala mladega moža iz mesta;

za njim je žalovala Julija
in ne zaradi Tybaltove smrti.

(Capuletu.) Vi, da oteli bi jo žalosti
ste grofu Parisu jo obljubili,
hoteli siloma jo poročiti. —

Tedaj, obup v očéh, je prišla k meni,
veléla mi, da naj izmislim sredstvo,
ki bi rešilo jo poroke druge,

drugače da se moji v celici
ubije. In tako sem ji bil dal —
umetnost moja me je naučila —

pijačo omamljivo; delovala
je kakor sem si mislil; spanje smrtno
razlila je na mlado ji teló.

Pisal sem Romeu, da naj potuje
nemudno sem, da jo v tej strašni noči —

to bil je čas, ko bi ugásnila
 pijače moje moč — iz groba spremi
 in z njó beži. Todà moj pismonoša,
 brat Janez, ni oddati mogel pisma,
 sinoči je prinesel ga nazaj.
 Tako sem se napravil čisto sam
 ob uri, ko naj bi se prebudíla,
 da jo otmèm iz groba njé očetov ;
 skriti sem mislil v celici jo svoji,
 dokler bi ne sporočil Romeu.
 Trenotek, predno se je prebudila
 sem prišel sem in videl srašen prizor :
 ubit je ležal zvesti Romeo,
 in poleg njega plemeniti Paris.
 Vzbudí se ; prosim jo, da naj beží,
 da naj prenaša voljno roko božjo ;
 a takrat me prežene šum iz groba ;
 ona, v obupu, ni hotela z mano
 in sama se je menda usmrtila.
 To je, kar vem ; samó še njena dojka
 vé o poroki njeni. Če sem kaj
 zagrešil, naj življenje moje staro
 okusi malo ur pred časom svojim
 strogost zaslužno obsodbe Vaše.

K n e z.

Poznamo te, da si pobožen mož. —
 Kje je služabnik Romeov ? Kaj pravi ?

Baltazar.

Gospodu svojemu sem bil sporočil
 o smrti Julije in jezdil je
 iz Mantove tusem in k temu grobu.

Dal mi je pismo, da ga izročim
njegovemu očetu in zagrozil
je smrt mi strašno, ko je stopil v grob,
če bi ga ne ostavil samega.

K n e z.

Daj pismo sem, da ga preberemo!
Kjé fant je grofov, ki je šel po stražo? —
Fant, kaj je delal tukaj tvoj gospod?

P a ž.

Prišel je sam, da trosil bi cvetic
na grob nevesti svoji; vélel je
da naj ostanem zadaj; to sem storil.
Nato je prišel nekdo z bakljo, hotel
je ulomiti grob; in moj gospod
je précej meč potegnil proti njemu;
jaz sem pobegnil in poklical stražo.

K n e z.

To pismo potrjuje vso izpóved
menihovo; zvezó ljubezensko
in glas o njeni smrti; piše tudi,
da je lekár ubog prodal mu strupa
in da je šel z njim k grobu Julije,
da poleg njé umrje. — Kje sta zdaj,
sovražnika? — Capulet! Montague!
Poglejta zdaj prokletstvo, ki leží
na vajinem sovraštvu, da ljubezen
ubiti mora vajino veselje!
In tudi jaz, ki prizanašal sem
razporu vajinemu, sem izgubil
dragih sorodnikov. — Mi vsi trpimo.

Capulet.

O, daj mi roko, brat moj, Montague :
to bodi tvoja dota hčeri moji,
zahtevati ne morem več.

Montague.

A jaz

ti morem dati več; naročil bom
iz suhega zlatá podobo njeno.
In dokler stalo bo veronsko mesto
ne bo podobe dragocenejše
kakor podoba zveste Julije!

Capulet.

In jaz takisto Romeu storim,
ubogi žrtvi najinega spora!

Knez.

Otožen mir nam jutro to prinaša,
še solnce se je od bolesti skrilo;
pojdíte, izpovejte, da vas naša
razsodba kazni ali sodi milo.
Usodo bridko dotrpela sta
Romeo in njegova Julija! (Vsi odidejo.)

KONEC.